

การทดลองสอนโดยใช้สไลด์ - เทป เพื่อยกระดับเหตุผล
เชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

นายสนธิ ทรพิยวารี

- 8 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2528

176781

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติ และกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้
 ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

คณะกรรมการสอบ

...สมเด็จเจ้าพระยา...ประธาน
กรรมการ

...สมเด็จเจ้าพระยา...ประธาน
กรรมการ
กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

การทำปฏิญาณฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์
พรพนทิ วามิชย์การ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงรัตน์ ทวีรัตน์ ที่ได้ให้คำแนะนำขอ
เสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเขียน และทำปฏิญาณฉบับนี้
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ เบาใจ ที่กรุณาตรวจทสไลด์ - เทป
ขอขอบพระคุณ ดร.โกศล มีคุณ และอาจารย์สกล เทียงแท้ ที่กรุณาตรวจแบบทดสอบให้
ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ที่กรุณาเป็นกรรมการร่วมสอบปากเปล่า
ขอขอบคุณอาจารย์ใหญ่และคณะครูโรงเรียนวัดโชติทายการาม ที่ได้ให้ความร่วมมือ
ในการดำเนินการทดลอง ขอขอบคุณ อาจารย์ประจิม ประเสริฐ และอาจารย์
มนตรี เมฆวิไล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการสร้างเครื่องมือ
ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยระลึกถึงพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนผู้มีพระคุณอีกหลายท่าน
ซึ่งมีอากลางนามในต้นไฉหมก ที่ได้สนับสนุนให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ให้ปฏิญาณฉบับนี้
ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

สนธิ ทพยาวารี

มีนาคม 2528

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	ค่านิยมคัมภีร์เฉพาะ	5
2	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	ความหมายของจริยธรรม	7
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของปีแยร์เจต	8
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก	9
	วิธีส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม	12
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมในต่างประเทศ ..	14
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมในประเทศไทย	16
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสไลด์ - เทป	22
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	27
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	28
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	28
	การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	29
	การดำเนินการศึกษา	32
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
5	บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	41
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้	41
	สมมติฐานของการศึกษาครั้งนี้	41
	การดำเนินการทดลอง	42
	สรุปผลการศึกษาครั้งนี้	43
	อภิปรายผล	44
	ข้อเสนอแนะ	46
	บรรณานุกรม	47
	ภาคผนวก	54

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ	28
2	แบบแผนการทดลอง	32
3	เปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อน การเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	38
4	เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม	39
5	เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองก่อน และหลังการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป	40

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันนี้กำลังอยู่ในระยะเร่งรัดพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการพัฒนาประเทศจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับการพัฒนาคุณภาพของประชากรในชาติ กล่าวคือ ถ้าประชากรมีคุณภาพ ก็จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้น การพัฒนากำลังคนให้มีความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาประเทศ

การพัฒนากำลังคนในทางที่สำคัญที่สุด คือการปลูกฝังให้คนเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดความสงบสุขของประเทศ และการทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ สูง เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้การปกครองระบอบประชาธิปไตย จะเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์ ก็ด้วยการที่พลเมืองของประเทศเป็นผู้มีจริยธรรมสูง รู้จักสิทธิหน้าที่ของตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว (ดวงเคื่อน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ 2520 : 2) จริยธรรมเป็นเรื่องที่เกิดจากการอบรมสั่งสอนทางสังคม ตามกระบวนการที่เรียกว่า สังคมประเพณี (Socialization) คือ บุคคลหรือสถาบันทางสังคมเป็นผู้ทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมแก่บุตรหรือเยาวชน ในรูปสถาบันครอบครัวไทย และความรู้สึกลึกซึ้งของชีวิต บุคคลหรือสถาบันที่มีความสำคัญเบื้องต้น คือ พ่อแม่ และครูอาจารย์ ไปสถานศึกษาระดับต่าง ๆ การพัฒนากำลังคนให้มีความรู้เริ่มตั้งแต่การพัฒนาร่างกายและเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประถมศึกษาขั้นต้นถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด สิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่งของการเรียนการสอนจริยศึกษาในปัจจุบัน ก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะใช้สอน ลักษณะที่ของการปลูกฝังให้เกิดการเรียนรู้ และปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนซึ่งเป็นปัญหาที่นักจริยศึกษา และครูสอนจริยธรรมทั้งคำถามอยู่เสมอว่า "จะสอนอะไร ?" และ "สอนอย่างไร ?"

การสอนเป็นเรื่องเกี่ยวกับนามธรรมเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ครูอาจารย์บางท่านรู้สึกหนักใจเมื่อจำเป็นต้องรับภาระในการสอนวิชานี้ และมักบอกว่าไม่รู้จะสอนจริยธรรมอย่างไรก็เลยจึงจะสนใจ การจัดการศึกษาเพื่อให้บุคคลมีลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพ และบังเกิดผลตามจุดหมายใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ที่สำคัญก็คือ "ตัวครูอาจารย์" เพราะครูเป็นกำลังสำคัญที่ช่วยอบรมนิสัย ปลูกฝังความรู้ จริยธรรม และค่านิยมที่พึงปรารถนาอื่น ๆ ให้ผู้เรียน เท่ากับเป็นการเตรียมบุคคล ซึ่งจะเจริญเติบโตไปเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพตามที่ประเทศชาติต้องการในที่สุด (บุญถิ่น อัตถากร และรักษา กันบุญเกิด 2513 : 3)

หลักสูตรประถมศึกษา 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการ (วิชาการ, กรม 2521 : 279 - 323) ได้กำหนดเนื้อหาไว้ในรูปลักษณะของคุณธรรม คีลธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ส่วนค่านิยมที่กองการปลูกฝังนั้นกล่าวไว้ว่า เน้นการมีความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในค่านิยมและคุณธรรมต่าง ๆ สำหรับเป้าหมายของการประถมศึกษาของประเทศไทย ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา 2521 นั้น มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ 4 ประการ ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ (ศึกษาธิการ, กระทรวง 2521 : (1) - (3)) ประการที่หนึ่งคือ คุณสมบัติของการเน้นมีจุดหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีลักษณะที่ดีงาม เช่น มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน รู้จักคิด วิจรรณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ฯลฯ จุดหมายประการที่สอง กองการให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ ความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เช่น การรักษาสภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน การรู้จักแสวงหา และใช้จ่ายทรัพย์สิน จุดหมายประการที่สาม คือ กองการให้ผู้เรียนมีความรู้ที่จะช่วยทำให้มีชีวิตที่สงบสุข ได้แก่ ความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการดำรงชีวิตในสังคม เช่น การรู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสิ่งแวดล้อมและวิทยาการใหม่ ๆ รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ และมีประสิทธิภาพ รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ส่วนจุดหมายประการสุดท้าย กองการให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ ได้แก่ การมีทัศนคติอันเป็นที่พึงประสงค์ของคนส่วนใหญ่ เช่น มีความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักคุณค่า ชื่นชมรักษา

ที่พัฒนาธรรมของชาติ ส่วนนี้ในหน้าที่และสิทธิของตน สามารถนึกกำลังสติปัญญา กำลังกาย กำลังทรัพย์ เพื่อความเจริญและความมั่นคงของประเทศชาติได้

การจัดประถมศึกษาปัจจุบันได้มุ่งเน้นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความเป็นพลเมืองดี มีวัฒนธรรม มีความรู้ และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ตลอดจนมีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เมื่อพิจารณาถึงขอบกพร่องในการจัดจริยศึกษา ซึ่งเป็นสาเหตุให้การเรียนการสอนจริยศึกษาของประเทศไทยประสบกับความล้มเหลวนี้ นักการศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาของเราจำเป็นต้องเร่งแก้ไข ปรับปรุงโดยด่วน การปลูกฝังจริยธรรมให้กับเยาวชนนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงระดับสติปัญญา รวมทั้งลักษณะอื่น ๆ ของผู้เรียนด้วย เช่น ประสบการณ์ทางสังคม และระดับโครงสร้างทางจริยธรรมของผู้เรียน ดังนั้น ในการปลูกฝังจริยธรรมให้กับเยาวชนของชาติ จึงควร จะกำหนดทั้ง เนื้อหาและวิธีสอนให้สอดคล้องกับลักษณะทางจิตใจ และลักษณะทางกาย สังคมทาง ๆ ของเด็กจึง จะได้ผลดี

การปลูกฝังจิตลักษณะทาง ๆ แก่เด็กนั้น โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1970 : 58 - 63) กล่าวว่า วิธีปลูกฝังจิตลักษณะโดยการบอกเล่า การสั่งให้ปฏิบัติ และการสาธิตให้เด็กดูนั้น ไม่สามารถจะทำให้เด็กมีจิตลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ เพราะวิธีการปลูกฝังเหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้เพียงเท่านั้นไปเป็นเกณฑ์ในการยกย่อง หรือกล่าวโทษบุคคลอื่นเท่านั้น แต่เด็กมีใฝ่หาความรู้เหล่านี้ไปปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองเลย เขาเชื่อว่าการปลูกฝังจิตลักษณะแก่เด็กจะให้บรรลุเป้าหมายได้ โดยการสอนให้เด็กมีหลักในการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ถูกต้อง เพราะถ้าเด็กมีหลักในการตัดสินใจทางจริยธรรมแล้ว จะทำให้เขาสามารถแก้ปัญหาทางจริยธรรมของตนเองได้ หลักทางจริยธรรมนี้คือ "ความยุติธรรม" โคลเบอร์ก (1964 : 83 - 432, 1969 : 347 - 480) ได้เสนอแนะว่า จริยธรรมที่สำคัญที่สุดในวัฒนธรรมคือ "การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม"

ฉะนั้น การวิจัยนี้จึงมุ่งการฝึกยกระดับจิตลักษณะในด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้วยวิธีสอนโดยใช้สไลด์ประกอบเพลง เพื่อทราบว่า เด็กได้พัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นหรือไม่เพียงใด

จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ – เทป กับนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสนทนา มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
2. เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ – เทป หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองหรือไม่

ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้

การปลูกฝังจริยธรรมมีความสำคัญต่อการพัฒนาจิตใจของเยาวชนของชาติเป็นอย่างยิ่ง เพราะจริยธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนากระตือรือร้นของมนุษย์ในการที่จะแสดงหรือควบคุมพฤติกรรมออกมาในลักษณะสังคมยอมรับหรือไม่ยอมรับ การปลูกฝังจริยธรรมจะได้นิเทศตามจุดมุ่งหมายนั้น จะต้องอาศัยวิธีการ หรือแนวทางในการพัฒนาจริยธรรม ใฝ่ผู้เสนอแนะทางการพัฒนาจริยธรรมในสังคมไทย เช่น โดยอิงหลักความรู้หลายด้านแตกต่างกันออกไป เช่น อิงหลักและวิธีการทางพระพุทธศาสนา (เป๊ร้อง กุมพ 2521) อิงหลักและวิธีการเรียนการสอนที่ใช้ในวิชาอื่น ๆ ทางศึกษาศาสตร์ (วีระยุทธ วิเชียรโชติ 2521) ฯลฯ ดังนั้น การสอนจริยธรรมโดยฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก็เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะพัฒนาศักยภาพของ เด็กเช่นเดียวกัน ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นแนวทางสำหรับครูแนะแนว ครูผู้สอนจริยศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาส่งเสริมค่านิยมจริยธรรม นำไปใช้พัฒนาศักยภาพจริยธรรมที่เหมาะสมกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสามารถนำเนื้อหาและวิธีสอนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้สไลด์ – เทป ไปสอนนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนต่าง ๆ ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโชติทายการาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 48 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 24 คน กลุ่มควบคุม 24 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษาในการวิจัยครั้งนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีสอน ซึ่งแบ่งเป็น

2.1.1 วิธีสอนจริยธรรมโดยไฮสโคป - เทป

2.1.2 วิธีสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสังเกต

2.2 ตัวแปรตาม เหตุผลเชิงจริยธรรม

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิธีสอนจริยธรรม ซึ่งมีการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยไฮสโคป - เทป เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพียงระดับเดียว และเป็นนักเรียนจังหวัดราชบุรีเท่านั้น

กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจ หรืออยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม ซึ่งบุคคลอาจใช้หรือมีเหตุผลเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกันไป ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งการวิจัยนี้ยึดเป็นหลักไต่ถามเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ใน 6 ขั้นตอน คือ ระดับต่ำสุด มีลักษณะเห็นแก่ตน ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ประกอบด้วย ขั้นตอนหลักการลงโทษ และขั้นตอนแสวงหารางวัล ระดับกลางมีลักษณะยึดความถูกต้องของกลุ่มคนประกอบด้วย ขั้นตอนทำความเข้าใจผู้อื่นที่เห็นชอบ และขั้นตอนทำความเข้าใจของสังคม ระดับสูง ซึ่งมีลักษณะยึดความถูกต้องและผลประโยชน์ของส่วนรวม ประกอบด้วย ขั้นตอนทำความเข้าใจความดี และ การยึดอุดมคติสากล

การทดลองสอนโดยใช้สไลด์ - เทป หมายถึง การสอนที่ผู้วิจัยจัดให้กลุ่มทดลองเรียน
รู้เนื้อหาขัดแย้งจริยธรรมโดยดูภาพจากสไลด์ และฟังเสียงคำบรรยายจากเทปบันทึกเสียง

การทดลองสอนโดยใช้สไลด์ - เทปเพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง
การสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทปกระทำโดยใช้แนวทางที่ โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ:
2524) ได้สร้างไว้ และผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีเนื้อหาอยู่ในลักษณะเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหา
มีความขัดแย้งทางจริยธรรม กระบวนการสอนประกอบด้วยกันก่อนทาง ๆ เริ่มจากขั้นแรก
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียนคือ ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาทางจริยธรรมโดยทั่ว ๆ ไป และ
ตั้งคำถามให้นักเรียนคิด ขั้นที่สอง เป็นขั้นสอน ครูจะฉายสไลด์ - เทป ซึ่งประกอบด้วย
สไลด์การทูลสีและเทปบรรยายประกอบให้นักเรียนดู ขั้นที่สามครูซักถามความนึกเห็นและเหตุผล
ของนักเรียน เพื่อแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีความนึกเห็นและเหตุผลเหมือนกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน
ขั้นที่สี่ ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายความนึกเห็น โดยให้แสดงเหตุผลประกอบ ขั้นที่ ห้า ให้ตัวแทน
กลุ่มเสนอผลสรุปของเหตุผลจากที่กลุ่มอภิปราย ขั้นที่หก ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป โดยครู
ให้แนวทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

การสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสังเกต หมายถึง การสอนจริยธรรมโดยใช้ข้อสังเกต
ซึ่งผู้วิจัยสอนเองและมีเนื้อหาเหมือนกับเนื้อหาที่สอนโดยใช้สไลด์ - เทป โดยมีกระบวนการ
สอนประกอบด้วย ขั้นแรก ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูสนทนาในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาเหตุการณ์ใน
ชีวิตประจำวัน ขั้นที่สอง เป็นขั้นสอน ครูแจกข้อสังเกตให้นักเรียนอ่าน แล้วแบ่งกลุ่มอภิปราย
แสดงความนึกเห็นและรายงานผลการอภิปราย ขั้นที่สาม เป็นขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกัน
สรุปความนึกเห็นและเหตุผลเชิงจริยธรรม

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและหญิง ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2527 โรงเรียนวัดโชติทายการาม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี

เอกสาร และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน) 2520 : 3) ให้ความหมายจริยธรรมหมายถึง ทักษะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมจะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภทคือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้ผู้อยู่ในสมาชิกของในสังคมนั้น คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ส่วนอีกประเภทหนึ่ง คือลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้ผู้อยู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ พยายามกำจัดเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร

กองแก้ว เจริญอักษร (กองแก้ว เจริญอักษร 2522 . 36) ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า ผู้ที่มีจริยธรรมคือ มีความประพฤติที่ดี พึงงาม อย่างแท้จริง

อำนวย ทะพิงค์แก และชนันท์ วรรณะภูติ (อำนวย ทะพิงค์แก และชนันท์ วรรณะภูติ 2522 . 191) จริยธรรมเป็นกลไกทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ เป็นเรื่องของคุณค่าศักดิ์ศรีของมนุษย์ ทั้งในฐานะบุคคลและสังคม เป็นเรื่องที่มีอิทธิพลของความเชื่อในทางศาสนา และวัฒนธรรมที่เข้ามาเกี่ยวข้องจึงทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งที่กำหนดว่าอะไรควรประพฤติปฏิบัติ

มาโนชญ์ สันตวณิช (มาโนชญ์ สันตวณิช 2523 : 41) ให้ความหมายไว้ว่า ความประพฤติที่รอบรู้ที่พึงปรารถนาของผู้คนที่ได้พบเห็น ความประพฤติในที่นี้ หมายถึงพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกมาเป็นประจำ เป็นอุปนิสัยเนื่องมาจากความนึกคิด เชื่อถือ หรือนิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำ ที่แสดงออกมาโดยเสแสร้ง ทั้ง กาย วาจา และใจ จริยธรรมจึงมีความหมายว่าความดีที่พึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่ความสำคัญในเรื่องชาติ เกียรติวินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริต ละอายและเกรงกลัวต่อบาป มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ตลอดจนการปฏิบัติตามบทบาทและหน้าที่ต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน ชุมชน ภายความชอบธรรม

เปียเจต์ (Piaget : 1968) ให้ความเห็นว่า จริยธรรมเป็นลักษณะประสบการณ์ของมนุษย์ และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจและอนามัยบุคคล ความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของการกระทำและสิทธิ

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) กล่าวว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรม คือเอาการกระทำสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีไต่หมายถึงกฎเกณฑ์บังคับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ซึ่งมีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์ ไม่มีใครขัดแย้ง เป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพข้อสิทธิขอเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

ตามที่โคลเบอร์กนั้นพอสรุปได้ว่า จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือประการที่ 1 สิ่งไม่ควรประพฤติปฏิบัติที่สังคมต้องการ ประการที่ 2 สิ่งที่ไม่ควรประพฤติและสังคมไม่ต้องการ

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเปียเจต์ (วงเล็บบน วันจันทร์นาวัน 2524:27)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเปียเจต์ (Piaget) ได้เป็นผู้ริเริ่มทางความคิดว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับความฉลาด ในการที่จะรับรู้กฎเกณฑ์และลักษณะทาง ๆ ทางสังคม พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจึงขึ้นอยู่กับพัฒนาการของสติปัญญาของบุคคลนั้น เปียเจต์ได้แบ่งขั้นของการพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการในขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ เกิดแรกเกิด จนถึง 2 ปี เด็กในขั้นนี้ ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแต่ความอยากรู้อยากเห็นทางกาย จึงต้องการที่จะได้รับการบอกรับ โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูด ก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเองกับบุคคลอื่น ๆ

2. ขั้นยึดคำสั่ง พัฒนาการในขั้นนี้อยู่ช่วงอายุ 2 - 8 ปี ลักษณะเด็กในขั้นนี้จะมีภาพเงาใจผู้ใหญ่ และเห็นว่าคำสั่งของผู้ใหญ่คือ ประการที่ตนต้องกระทำตาม

3. ชั้นยีกหลักแห่งที่สาม อยู่ในช่วงอายุ 8 - 10 ปี การที่เด็กจะพัฒนาจากชั้นยีกค่าสั่งมายังยีกหลักแห่งที่สามนี้ เปียเจต์เชื่อว่า เกิดจากการพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ในการมีบทบาทในกลุ่มเพื่อนด้วยที่ความเเกรงกลัวว่านจากภายนอกจะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็กเกี่ยวกับความยุติธรรม ซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนกัน และความเท่าเทียมกันของบุคคล เด็กที่อยู่ในสภาพสังคมปกติ จะบรรลุถึงขั้นที่สามในช่วงอายุนี้ แม้เด็กบางคนพัฒนาอาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นที่สอง เนื่องจากการบีบบังคับอย่างมีปกติของผู้นับถือหรือสังคม หรืออาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคล เบอร์ก

โคล เบอร์ก (Kohlberg) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวของเปียเจต์ และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมิได้บรรลุจุดสมบูรณ์ เมื่อบุคคลอายุได้ 10 ปี แต่จะพัฒนาไปอีกหลายขั้นก่อนจากอายุ 11 ปี ถึง 25 ปี (ทวงเคื่อน พันธุมนาวัน 2524 : 28) อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1969 : 32) และเขาเชื่อว่าการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้นจะคงใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวเท่านั้น (Kohlberg. 1976 : 32)

โคล เบอร์ก ได้แบ่งประเภทของเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งทั้งสามระดับจัดเป็นขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมได้หกขั้น ดังนี้

ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
<u>ขั้นที่ 1</u> หลักการหลบหลีกการลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) 2 - 7 ปี	1. <u>ระดับก่อนกฎเกณฑ์</u> (Preconventional level) 2 - 10 ปี ในขั้นนี้เด็กจะเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง การกระทำในขั้นแรกจะมุ่งหลบหลีกมิให้ตนเอง
<u>ขั้นที่ 2</u> หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) 7 - 10 ปี	ถูกลงโทษทางกาย จะยอมทำตามคำสั่งของผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจทางกายเหนือตน
<u>ขั้นที่ 3</u> หลักการทำความดีอื่นเห็นชอบ (Good-boy Orientation) 10 - 13 ปี	ขั้นที่สองคือการแสวงหารางวัล เด็กจะเลือกทำในสิ่งที่ตนเองพอใจ ชอบแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งกันและกัน โดยไม่ให้เสียเปรียบกันด้วย
<u>ขั้นที่ 4</u> หลักการทำความหน้าที่ของสังคม (Authority and Social order Maintainly) 13 - 16 ปี	2. <u>ระดับตามกฎเกณฑ์</u> (Conventionally level) 10 - 16 ปี เป็นระดับที่เด็กทำตามสังคม ประเพณี กฎหมาย ศาสนา โดยจะควบคุมความประพฤติจากการกีดกันของสังคม แต่มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา สามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ ในขั้นที่สาม บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ส่วนในขั้นที่สี่ บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคม จึงถือว่าตนมีหน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้นที่ 5 หลักการทำความเข้าใจสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) 16 ปีขึ้นไป ชั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience - Orientation) วัยผู้ใหญ่	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional level) 16 ปีขึ้นไป เด็กจะมีจริยธรรมในขั้นสูงสุด คือมีการกระทำที่แยกกันออกจากกฎเกณฑ์และความคาดหวังของผู้อื่น ในการตัดสินใจขัดแย้งทาง ๆ จะทรงแสดงวิเคราะห้วยตนเองก่อนแล้ว จึงตัดสินใจ โดยคำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์สูงสุดของสังคม ขั้นที่ห้าคือ การเห็นความสำคัญของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดกับสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ ชั้นที่หก แสดงทั้งการมีความรู้สึกนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตนและการมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดหมายในอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่

(ดวง เคื่อน พันธมนาวิน 2524 : 30)

โคล เบอร์ก เชื่อว่าพัฒนาการทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นจะเป็นไปจากขั้นจากขั้นที่ 1 ผ่านแต่ละขั้นไปจนถึงขั้นที่ 6 บุคคลจะพัฒนาขั้นนี้ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว แยกออกมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่า ๆ ได้ดีขึ้นตามลำดับ

วิธีส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรม

1. การให้ความรู้สูงขึ้น เป็นวิธีการฝึกฝนเพื่อให้ใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมจากขั้นต่ำไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น โดยใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหนือกว่าแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้เด็ก ได้รับความรู้ขั้นที่สูงขึ้นกว่าที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลอันใหม่ เด็กจะนำมาคิดเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ซึ่งจากการเปรียบเทียบนี้ เด็กจะเกิดการรู้ที่ขัดแย้งกัน หรือเกิดความไม่สมดุลทางความคิดขึ้น ความไม่สมดุลนี้จะ เป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตน เพื่อให้เด็กเกิดความสมดุลขึ้นใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้

โครว์เลย์ (Crowley. 1968) ใช้หลักการขัดแย้งหรือเกิดความไม่สมดุล ประกอบกับเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ชั้นประถมปีที่หนึ่ง ซึ่งใช้หลักทัศนจริยธรรมตามปริมาณ ความเสียหายทางวัตถุมา เป็นการใช้หลักทัศนตามความตั้งใจที่จะกระทำผิดแทน โครว์เลย์ พบว่า วิธีการนี้ใช้ได้ผลดี และยังพบว่า การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคงทนอยู่ต่อไปอีกนานหลังจากการฝึกไปแล้ว

2. การให้แสดงบทบาท การให้เด็กแสดงบทบาทเป็นตัวละครในเรื่องที่มีปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม จะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กมีความผูกพันใกล้ชิดกับปัญหาของตัวเองในเรื่อง เหมือนกับ เป็นปัญหาของตนเอง

เทรซและครอส (Tracy & Cross. 1973 อ้างอิงมาจาก คางเคื่อน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2524 : 66) ได้ใช้การแสดงบทบาท โดยเลือกสภาวะการให้เหตุผล ที่เหนือกว่าจริยธรรมของผู้รับหนึ่งชั้น ซึ่งเป็นสภาวะที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมมากที่สุดมาใช้ เพื่อเปรียบเทียบว่าวัยรุ่นที่มีลักษณะเช่นไร จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมได้มากที่สุด ผลปรากฏว่า วัยรุ่นที่มีการพัฒนาจริยธรรม เนื่องจากประสบการณ์ในการวิจัยมากที่สุดคือ ผู้ที่มีจริยธรรมในระดับ กอนกฎเกณฑ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจะพัฒนาจริยธรรมของผู้มีจริยธรรมต่ำ ย่อมทำได้ยากกว่าการ จะพัฒนาจริยธรรมของผู้ที่มีจริยธรรมปานกลางหรือสูง

3. การใช้กลุ่มเพื่อน เด็กวัยรุ่นจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่าง และคล้อยตามลักษณะของเพื่อน ๆ ไปได้โดยง่าย เลอเฟอร์จีและวัลโลชิน (Lefurgy & Waloshin. 1969 อ้างอิงมาจาก คางเคื่อน พันธมนาวินและเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2524 : 66) ให้เด็กชาย

และหญิง ได้รับฟังเหตุผลของเพื่อน ๆ ผู้แสดงเหตุผลสูงหรือต่ำกว่าระดับจริยธรรมของวัยรุ่นหนึ่งนั้น ผลปรากฏว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลรุนแรงมาก สามารถทำให้เกิดการเพิ่มหรือลดขั้นการพัฒนาทางจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลคงทน วัดพบได้หลังจากการฝึก 100 วัน แต่การเปลี่ยนจริยธรรมเป็นขั้นที่สูงขึ้นกว่า เดิมนั้นมีผลคงทนมากกว่าการเปลี่ยนจริยธรรมเป็นขั้นที่ต่ำกว่าเดิม

4. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ เป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบให้เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ถูกทดลองได้วิธีหนึ่ง นอกเหนือจากการเขียนนิทานอย่างในวิธีแรก หรือการให้แสดงบทบาทเพื่อรับคำแนะนำจากเพื่อน หรือการให้เพื่อนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันเป็นเอกฉันท์ อันทำให้ผู้ถูกทดลองคล้อยตามกลุ่มเพื่อนได้มาก การจัดตัวแบบเพื่อให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีที่การศึกษาคนควมมากพอประมาณ เพราะเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่า เด็กจะเรียนรู้จากสังคมมากที่สุด และเป็นวิธีการที่เด็กอาจทำตามโดยไม่รู้สึกลัวว่ากำลังถูกชักจูง

ลักษณะทางจริยธรรมของมนุษย์นั้น แบ่งได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้ (ดวง เคื่อน พันธ์นาวัน 2524 : 2 - 3)

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ว่า ในสังคมของชนนั้นถือว่า การกระทำชนิดใดควรกระทำ การกระทำชนิดใดควรงดเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสม ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาทางสติปัญญาของบุคคล ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่ เด็กจะเรียนรู้ตั้งแต่เกิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 2 - 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้เป็นพิเศษ

2. ทักษะเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมทาง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น แต่บุคคลบางคนในสถานการณ์ปกติ อาจมีทักษะที่แตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมก็ได้ ทักษะเชิงจริยธรรมมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะทักษะนี้ รวมทั้งความรู้และความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้น ทักษะเชิงจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่จะชี้นำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลานั้นยังอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจริงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำทาง ๆ ของบุคคล คนที่มีจริยธรรมในระดับต่างกันอาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำเหมือนกันและบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกัน อาจมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำและระดับจริยธรรมต่างกันก็ได้ ซึ่งเบียเจต์และโคลเบอร์ก็ได้ใช้การอ้างเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ นอกจากนี้ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมยังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะการทางสติปัญญาและอารมณ์ โคลเบอร์กและนักวิจัยคนอื่น ๆ พบว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคล

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรือยกเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สังคมนิยมชมชอบมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น นอกจากนี้ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมอีกจำพวกหนึ่งหนึ่งคือ พฤติกรรมในสถานการณ์ที่เบียดเบียนใจหรือยั่วยุขานใจหรือยั่วยุให้บุคคลกระทำผิดกฎเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนบางประการ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมในสถานการณ์ยั่วยุ เช่น การโกงสิ่งของเงินทองหรือคะแนน การลักขโมย เป็นต้น ซึ่งอาจรวมเรียกว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความไม่ซื่อสัตย์ ซึ่งผู้มีจริยธรรมสูงควรยกเว้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ เพราะส่งผลต่อความผาสุกหรือความทุกข์ของสังคมโดยตรง

การวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษา เหตุผลเชิงจริยธรรมในต่างประเทศ

สตีเฟนส์และคณะ (Stephens, Miller and McLaughlin, 1968) ทดสอบการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยการศึกษาระยะยาวตั้งแต่เด็กอายุ 8 ปี จนถึง 18 ปี พบเช่นเดียวกันว่า ความสามารถในการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับที่สูงขึ้นตามอายุ

แมคคอบบี้ (Maccoby. 1966) ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามวิธีการของเพียเจต์ และพบว่ามีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ไม่นับสำคัญทางสถิติระหว่างการให้เหตุผลของเด็กชายและเด็กหญิง

มิลเลอร์, ซุมอฟ และสตีเฟนส์ (Miller, Zumoff and Stephens. 1974 : 261 - 268) ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการให้เหตุผลจากการทดสอบงานตามทฤษฎีของเพียเจต์กับการตัดสินงานจริยธรรมระหว่างเด็กที่อยู่ในสถานกักกัน เด็กที่เรียนวิชาและเด็กปกติ อายุตั้งแต่ 13 ถึง 16 ปี พบว่าเด็กที่อยู่ในสถานกักกันและเด็กที่เรียนวิชาพัฒนาการทางทักษะการให้เหตุผลต่ำกว่าเด็กปกติ ส่วนเด็กในสถานกักกันและเด็กที่เรียนวิชาพัฒนาการทางทักษะการให้เหตุผลไม่แตกต่างกัน นอกจากนั้นการตัดสินงานจริยธรรมของเด็กกลุ่มต่าง ๆ ก็ไม่แตกต่างกัน และเมื่อหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการให้เหตุผลกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ปรากฏว่า ไม่นับสำคัญทางสถิติ

แฮโรเวอร์ (Harrover. 1964 : 75 - 95) ศึกษาพัฒนาการด้านจริยธรรมของเด็ก พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมต่ำ จะให้คำตอบในรูปของการใช้กำลัง อำนาจ ขอบเขตผู้กระทำผิดมากกว่า และเด็กที่มีอายุน้อยกว่ามักให้คำตอบ ในทำนอง "หากอากา" มากกว่า เด็กที่มีอายุสูงขึ้น

ฮาร์ดแมน (Hardman อ้างอิงมาจาก Jersild. 1968 : 511) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับสังกัดของการจัดกลุ่ม (Class - inclusion) พบว่า มีความสัมพันธ์ในทางบวก ระหว่างคะแนนการอนุรักษนิยม และคะแนนรวมของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างที่มีการอนุรักษนิยม ได้คะแนนจากการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีการอนุรักษนิยม

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964) พบว่าในวัยเด็กเล็กและเด็กโตนั้นชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกันในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่เมื่อมาถึงวัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าหญิง

โคลเบอร์ก (อ้างอิงมาจาก กวงเคื่อน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจันตจิณี 2520 : 16) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุ โดยแบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 5 ขั้น พบว่า เด็กอเมริกันอายุ 7, 11, 13 และ 16 ปี มีการใช้เหตุผล

ในชั้นที่สูงขึ้นตามระดับอายุคือ เด็ก 7 ปีเกือบทุกคน (90 %) ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 และ 2 เด็กอายุ 10 ปี ยังคงใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 และ 2 อยู่เป็นส่วนใหญ่ (กว่า 50 %) แท้มีพวกที่เริ่มใช้เหตุผลในชั้นที่สูงคือ ชั้นที่ 3 และ 4 บางแล้ว (35 %) วัยรุ่นอายุ 13 ปี ใช้เหตุผลในชั้นที่ 3 และ 4 เป็นส่วนใหญ่ (กว่า 50 %) แต่ยังมีที่ใช้เหตุผลในชั้นที่ 1 และ 2 อยู่บ้าง (ประมาณ 20 %) ส่วนวัยรุ่นก่อนปลายอายุ 16 ปี แม้จะยังคงใช้เหตุผลในชั้นที่ 3 และ 4 มาก (กว่า 50 %) แต่ปรากฏว่ามีที่ใช้เหตุผลในชั้นที่ 5 และ 6 มากกว่าเด็กกลุ่มอื่น ๆ (23 %) ซึ่งแสดงว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลมีพัฒนาการสูงขึ้นตามระดับอายุ และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .59$) (Kohlberg, 1964 : 404)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจริยธรรมในประเทศไทย

การวิจัยเกี่ยวกับจริยศึกษาที่หาในประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของการเรียนการสอนวิชาศีลธรรม งานที่วิจัยเกี่ยวกับทางค่านิยมจริยธรรมหรือการเสริมสร้างจริยธรรมลักษณะต่าง ๆ ยังมีไม่มาก งานวิจัยเหล่านี้ได้แก่

ฉาง ขวัญโต (ฉาง ขวัญโต . 2519) ทำการวิจัยเชิงทดลองโดยใช้ศึกษาผลของการฝึกอบรมตามโครงการจริยธรรม สำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชาย - หญิง อายุ 16 - 23 ปี จำนวน 169 คน ช่วงของการฝึกใช้เวลาสองวัน ผลของการศึกษาพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการมีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการฝึก ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำอยู่เดิม มีพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมากกว่าผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงอยู่เดิม และมีแนวโน้มว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงจริยธรรมที่ค่อนข้างอยู่เดิมจะมีพัฒนาการในทัศนคติเชิงจริยธรรมในทางที่ดีมากกว่า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2519 และ 2520) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียน และนิสิตชาย - หญิง อายุระหว่าง 11 - 25 ปี จำนวน 1400 คน

ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้พบว่าลักษณะการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคตนั้น ควรจะไ้มีการปลูกฝังที่บุคคลจะมีอายุ 10 ปี เพราะเมื่อเริ่มวัยรุ่น ลักษณะทางจริยธรรมทั้งสองประการนี้จะเริ่มคงที่ ผู้ที่มาจากครอบครัวฐานะยากจนจะมีพัฒนาการช้ากว่ากลุ่มอื่น ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และจะก้าวทันกลุ่มอื่นเมื่อถึงวัยรุ่นตอนปลาย ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตนั้น กลุ่มวัยรุ่นตอนต้นมีลักษณะสูง และจะลดลงอย่างรวดเร็วเมื่ออายุมากขึ้น ในด้านอิทธิพลการอบรมเลี้ยงดูนั้น การวิจัยพบว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลอย่างมาก การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากใช้เหตุผลมาก มีความสัมพันธ์กับการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงของผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงอย่างเด่นชัด และพบว่าถ้าในครอบครัวมีฐานะยากจน บิดามารดามีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะช่วยให้ลูกมีจริยธรรมสูงได้ และการเลี้ยงดูแบบควบคุมจำเป็นกว่าการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย สำหรับครอบครัวประเภทนี้

ทศพร มณีศรีขำ (ทศพร มณีศรีขำ 2524 : 52) ได้ทำการวิจัยโดยใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 48 คน ผลการศึกษพบว่าคะแนนเฉลี่ยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนหลังการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มกับก่อนการเรียนแยกทางกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคีของนักเรียนหลังการเรียนกิจกรรมกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียน

โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524 : 122) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิจัยเชิงทดลองเพื่ออบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา" กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 191 คน อายุ 9 - 14 ปี จากโรงเรียนสามแห่งจากจังหวัดราชบุรี อันเป็นตัวแทนของโรงเรียนในชนบทโรงเรียนชุมชนของชนบท และโรงเรียนในเมือง เขตละ 1 แห่ง นักเรียนได้รับการจัดเข้ากลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม 4 กลุ่ม เพื่อใช้วิธีการฝึกทางกันดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้รับการฝึกสวมบทบาทรวมกับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 2 ได้รับการฝึกสวมบทบาทอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ได้รับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุมในการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้วิธีเรียนโดยตนเองจาก

บทเรียนสำเร็จรูปประกอบกับวิธีการรวมกิจกรรมกลุ่มในห้องเรียน ส่วนการฝึกสวมนาฑาที่ใช้วิธีการรวมกิจกรรมกลุ่มอย่างเดียว ทุกกลุ่มใช้เวลาในการฝึก 15 ครั้ง ครั้งละ 60 ถึง 100 นาที ฝึกทุกวันวันละครั้ง ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้ที่ได้รับการฝึกเหตุผลเชิงจริยธรรม และฝึกสวมนาฑาที่มีลักษณะที่ฝึกสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกสองค่านี้นัด เทเพิ่มเติมกับฝึกคนเดียว เมื่อพิจารณาลักษณะของบุคคลประกอบการฝึกพบว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีคะแนนการสวมนาฑาหลังฝึกสูงกว่าผู้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ส่วนผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้มีการคิดแบบเอกลัคนัยสูง และผู้มีการสวมนาฑาสูง เป็นผู้มีคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ฝึกลักษณะทรงขาม นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถในการสวมนาฑาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล นอกจากนี้ยังมีตัวแปรที่ชี้ทำนายคะแนนความสามารถในการสวมนาฑาและคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังการฝึก ได้แก่ ตัวแปรที่สำคัญที่ทำนายคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมคือ ระดับความสามารถในการสวมนาฑาการฝึก ที่น้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบรักการคิดแบบเอกลัคนัย การทำงานของมารดา และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โภคผล มีคุณ ไ้สรุปว่า การที่ใ้พบว่าความสามารถในการสวมนาฑาและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนทางจังหวัดจะพัฒนาได้จากการฝึกอบรมระยะสั้น และผู้ที่มีลักษณะบางประการแตกต่างกันจะได้รับประโยชน์จากการฝึกแตกต่างกัน ทำให้การวิจัยนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งทางค่านจริยศึกษา และอาจนำวิธีการและเนื้อหาไปใช้ในวงกว้างได้เป็นอย่างดี

สกล เทียงแท้ (สกล เทียงแท้ 2525 : 103) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเค้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนทางกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในจังหวัดราชบุรี จำนวน 256 คน ผลการศึกษาพบว่า การฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีอภิปรายกลุ่มนั้นสามารถทำให้ผู้เข้าร่วมการฝึกมีพัฒนาการในค่านเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ไม่ได้รับการฝึกอย่างเชื่อมั่นได้สูงทั้งที่ก่อนฝึกนั้น ผู้ถูกศึกษาทั้งสองกลุ่มเริ่มโดยมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังได้พบว่าผู้อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงและค่าแเค้เดิมนั้นจะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ต่างกัน

แก้หลังการทดลองแล้วพบว่าผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยสูงได้ประโยชน์จากการฝึกมากกว่าผู้ที่อยู่ในบรรยากาศแบบประชาธิปไตยต่ำ ผลที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคือ ใ้พบผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลาง จะมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงทั้งก่อนฝึก ครั้นในช่วงหลังฝึกปรากฏว่ากลุ่มดังกล่าวมีพัฒนาการในจิตลักษณะนี้มากกว่ากลุ่มที่เรียนอ่อนกว่า ส่วนในทัศนบุคลิกภาพนั้น การฝึกและหลังฝึกผู้ที่มีลักษณะเก็บตัว แสดงตัว จะใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน และพบว่าผู้ที่มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงนั้น ใ้แก่ ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมเพิ่มสูง

สมใจ สุริยะกุล (สมใจ สุริยะกุล 2523 : 62 - 66) ได้สร้างบทเรียนสื่อประสม เพื่อใช้สอนวิชาจริยศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนไทยพุทธ และไทยมุสลิม ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการ เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในทัศนความมีวินัยแห่งตน นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวินัยสูงกว่าก่อนการ เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมเดช สีสั่ง (สมเดช สีสั่ง 2525 : 59 - 61) ได้ศึกษาโดยการทดลองสอนยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดชัยนาท กลุ่มตัวอย่างจำนวน 68 คน ผลการศึกษาพบว่า ระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองโดยใช้หนังสือเนื้อหาประกอบสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรณี ลิ้มปัทนา (พรณี ลิ้มปัทนา 2523 : 54) ได้ศึกษาการใช้วิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษา พบว่า หลังจากสอนด้วยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียน มีพัฒนาการทางทัศนคติทางจริยธรรมสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน ทัศนคติทางจริยธรรมยังคง เติบโตกับหลังสอนใหม่ ๆ

ฉวยศรี มีใจเย็น (ฉวยศรี มีใจเย็น 2526 : 57) ได้ศึกษาพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทัศนความกตัญญูกตเวที ด้วยการใช้การแสดงบทบาทสมมติกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์ เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความถูกต้องทางศีลธรรมของนักเรียนที่เรียนควบคู่การศึกษามหาวิทยาลัยสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามปกติ

วิริยะ บุญยะนิवासน์ (วิริยะ บุญยะนิवासน์ 2523 : 49) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมดาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มนักเรียนที่สอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพัฒนาการทางทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังจากสอนไปแล้ว 1 เดือน ทัศนคติทางจริยธรรมของนักเรียน ทั้งสองกลุ่มยังคงเดิม และกลุ่มที่สอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติทางจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดา

สุนัย ชินกักคัย (สุนัย ชินกักคัย 2525 : 34 - 35) ได้ทดลองใช้หุ่นเชิดมือเป็นแม่แบบ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของเค้กชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนกลุ่มควบคุมก่อนคะแนนครั้งแรกและครั้งหลังมาวิเคราะห์เช่นกัน ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบ ปรากฏว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ (ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ 2524) ได้ทดลองสอนโดยใช้ได้คำขวัญเรื่องประกอบเสียงเป็นแม่แบบ เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดเลย จำนวน 60 คน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มทดลองมีทัศนคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช 2521) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบการคิดให้
เหตุผลตามหลักอนุรักษ์ และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดู และ
ภูมิหลังทางสังคมต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กในจังหวัดชลบุรี ระบุว่าอายุ 9 - 12 ปี
จำนวน 120 คน ผลที่พบคือ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน (ประชาธิปไตยเข้มงวดกวดขัน)
มีถิ่นที่อยู่อาศัยต่างกัน (ในเมือง - ชนบท) มีอายุต่างกัน มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน
และพบว่าการศึกษาให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของเด็ก

วิรัช จาปนอม (วิรัช จาปนอม 2520) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเหตุผล
ตามหลักตรรกศาสตร์ และการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า
คือ นักเรียนในกรุงเทพมหานครและชนบท อายุระหว่าง 13 - 15 ปี ผลของการศึกษานี้
ไปพบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาค้นคว้าตรรกศาสตร์ ทั้งแบบทดสอบความสมมูลของทฤษฎี
และแบบทดสอบความถ้อยคำ กับการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรม

จากเอกสารงานวิจัยดังกล่าวจะเป็นการสอนในการพัฒนาจริยธรรมทาง
เป็นจำนวนมาก ส่วนการฝึกให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนมีส่วนน้อย และพบว่าผลวิจัย
ของการสอนการฝึกให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นได้ผลดี โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในระดับประถมศึกษา
ซึ่งมีอายุประมาณ 10 - 14 ปี ฉะนั้นการส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ในระดับประถมศึกษานี้จะไดผลและมีประสิทธิภาพมากกว่าการที่จะสอนในระดับที่สูงกว่า

งานวิจัยเกี่ยวกับสไลด์ประกอบการสอน

คุณลักษณะเฉพาะของสไลด์ไทย

สไลด์เป็นภาพสีโปร่งแสง ภาพของสไลด์ที่ปรากฏบนจอพร้อมกันมีคำบรรยายประกอบ ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ทั้งทางตาและหู ย่อมทำให้เกิดการรับรู้ได้มาก และเข้าใจได้ชัดเจน (บริษัทโกคัก 2519 : 239) และได้รับความบันเทิงไปพร้อมกัน จากการรับรู้ทางตาและทางหูนี้ จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพสูง (Wittich and Schuller. 1973 : 398) คุณค่าของสไลด์ทางด้านการศึกษามีเท่ากับรูปภาพ แต่สามารถเก็บรักษาและทำสำเนาได้ง่ายกว่า (Thralls. 1958 : 19) ค่าราคาคงทนในการผลิตต่ำกว่าภาพยนตร์ แลใช้ได้ดีเกือบเท่าเทียมกัน สไลด์ไทยช่วยให้ความสะดวกและประหยัดเวลาในการสอน และยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

คุณค่าของสไลด์ไทยทางด้านการศึกษา

ไคสลา (Keislar. 1960 : 310-315) ได้ทำการวิจัยพบว่า เด็กสามารถเรียนได้ดีขึ้น เมื่อใช้วัสดุที่ใช้กับเครื่องฉายเป็นอุปกรณ์การสอน และได้สรุปว่า ความมีกและแสง เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ ตอบทเรียนตลอดเวลา เป็นผลให้การสอนดีขึ้นด้วย และบราวน์ (Brown. 1969 : 36) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติพิเศษของสไลด์และภาพยนตร์ว่า มีคุณสมบัติพิเศษในการแนะนำทเรียนใหม่ให้แก่ผู้เรียน

แฮสและแพคเกอร์ (Hass and Packer. 1964 : 47) ได้กล่าวถึงคุณค่าของ
สไลด์ในด้านการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถรวบรวมจุดสนใจของผู้เรียนได้
2. ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนได้
3. เป็นการช่วยเสริมบทเรียน
4. ทดสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้
5. สามารถฉายให้ดูซ้ำได้ทันทีที่ต้องการ
6. ใช้เสนอบทเรียนใหม่ต่อไป
7. ครูและนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้

การวิจัยเปรียบเทียบการสอนโดยใช้สไลด์เทป กับการสอนตามปกติ

มีงานวิจัยทางการศึกษาของนักการศึกษาหลายท่านพบว่า การสอนโดยใช้สไลด์เทป
ให้ผลการเรียนรู้ดีกว่าการสอนตามปกติ เช่น การวิจัยของ แมค คลัสกี (McClusky.
1947 : 15) ซึ่งสรุปว่า การเสนอภาพให้เด็กดีกว่าการสอนด้วยถ้อยคำ และการสอนโดยใช้
สไลด์ควบคู่กับคำบรรยายจะให้ผลดีกว่าเด็กที่อยู่ในเกรด 3 ขึ้นไป นอกจากนี้ แมค คลัสกี ยังได้ทำ
การวิจัยเปรียบเทียบวิธีสอนโดยใช้การวาดภาพบนกระดานดำและมีภาพประกอบ ใช้สไลด์
ประกอบการสอนแบบปาฐกถา และใช้ภาพกับสไลด์ประกอบการสอน ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียน
ด้วยภาพกับสไลด์สามารถทำข้อสอบได้ดีกว่ากลุ่มอื่น

การทดลอง เปรียบเทียบการสอนแบบมาตรฐานที่ใช้กันอยู่กับการสอนโดยใช้สไลด์ใน
วิชาดาราศาสตร์ เบื้องต้น แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของอะบราฮัมสัน (Abramson. 1952 :
96 - 106) ปรากฏว่ากลุ่มที่สอนโดยใช้สไลด์มีผลการเรียนดีกว่า ทั้งในระยะทันทีที่เรียนจบ
เนื้อเรื่องนั้น และหลังจากเรียนไปแล้วเป็นเวลา 2 เดือน

ได้มีการทดลองโดยใช้สไลด์ร่วมกับสื่ออื่นประกอบการสอน เช่น คราวเดอร์
(Crowder. 1969 : 4034-A) ได้ศึกษาผลการสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์โดยใช้สไลด์

ประกอบหุ่นจำลองกับการสอนโดยวิธีปกติ ปรากฏว่าการใช้สไลด์ประกอบกับหุ่นจำลอง ให้ผลการเรียนรู้และความคงทนในการจำดีกว่าการสอนในแบบปกติทั่วไป แมคเคจ (Mc Cagge. 1971. 5168-) ได้ศึกษาการสอนโดยใช้สไลด์ที่ประกอบหุ่นจำลอง กับการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต สอนเกี่ยวกับในทศวรรษความคืบหน้าของ วิชาเรขาคณิต เมื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์แล้วปรากฏว่าการสอนโดยที่ใช้สไลด์ประกอบหุ่นจำลอง ให้ผลดีกว่าการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต

ลอรี (Laurie. 1975 : 7708-A) ซึ่งได้ศึกษาการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้สไลด์ประกอบเทปเทรียนเปรียบเทียบกัน โดยสอนเรื่องสภาพความสมบูรณ์ของร่างกาย ผลปรากฏว่าการสอนทั้งสองวิธีเป็นการสอนที่เน้นว่ามีผลที่ดี มีประสิทธิภาพ และได้ผลดีเหมือนกัน

เวอร์นอน (Vernon. 1951 : 9) ได้ทำการเปรียบเทียบการสอนด้วยสไลด์เทปและฟิล์มสกริป กับภาพยนตร์เสียง พบว่าสไลด์และฟิล์มสกริปมีประสิทธิภาพในการส่งผลการเรียนรู้ได้ดีเท่ากับภาพยนตร์เสียง แต่การผลิตสะดวกและมีราคาถูกกว่าภาพยนตร์ สรุปได้ว่าสไลด์มีคุณค่าทางการศึกษามากกว่าภาพยนตร์

ไคเฟอร์ (Keiffer. 1965 : 39) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้ฟิล์มสกริปและสไลด์กับการสอนโดยใช้ภาพยนตร์เสียง พบว่าการสอนด้วยฟิล์มสกริปและสไลด์ให้ผลการเรียนรู้ได้ดีพอ ๆ กับภาพยนตร์

ซีฟ (Zyve. 1932 : 12) ได้ทำการทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเลขคณิตเรื่อง "เศษส่วน" สอนโดยใช้สไลด์กับการสอนโดยใช้กระดานดำ ผลการวิจัยปรากฏว่าการสอนเลขคณิตโดยใช้กระดานดำ 3 วัน จะให้ผลเท่ากับการสอนโดยใช้สไลด์เพียง 2 วัน จะเห็นได้ว่าการสอนด้วยสไลด์ทำให้ครูสอนได้เร็วขึ้น ทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่สอนเร็วขึ้นกว่าเดิม แต่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปไ้รวดเร็วกว่าการสอนตามปกติ ส่วน วอง (Wong. 1976 : 8028-) ได้ทำการเปรียบเทียบผลของการบรรยายและการใช้สไลด์ประกอบเทปสำหรับการแนะนำการใช้ศูนย์วัสดุการเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการแนะนำโดยโค้ชได้ประกอบเทปและการบรรยายได้ผลดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการแนะนำ
2. ทั้งการบรรยายและการใช้สไลด์ประกอบเทปในการแนะนำ ทั้งก็ให้ผลที่เท่าเทียมกัน

จริยา สระกันท์ (จริยา สระกันท์ 2513 : 31) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนอ่านภาษาไทย โดยโค้ชได้เป็นอุปการะการสอน กับการสอนอ่านตามปกติของนักเรียนที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่ทางความคงทนในการจำปรากฏว่ากลุ่มที่ครูสอนโดยโค้ชได้เป็นอุปการะมีความสามารถในการจำบทเรียนที่เรียนไปแล้วได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนโดยครูสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เฉลิม คิชชัย (เฉลิม คิชชัย 2515 : 126) ได้ศึกษาการสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นรายบุคคล โดยโค้ชได้เฝ้าสังเกตกับการเรียนแบบบรรยายในชั้นเรียนตามปกติ โดยสอนวิชาไฟฟ้ากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลการสอนวิชานี้ เป็นรายบุคคล โดยโค้ชได้เฝ้าสังเกตกับการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนตามปกติไม่แตกต่างกัน แต่โค้ชได้เฝ้าสังเกตช่วยให้นักเรียนจดจำเนื้อหาบทเรียนได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย

เกษม บุญส่ง (เกษม บุญส่ง 2517 : 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้สไลด์ประกอบเทปคำบรรยาย กับสไลด์ที่ครูบรรยายประกอบด้วยตนเอง ผลการทดลองปรากฏว่า การสอนโดยโค้ชได้ที่ครูบรรยายประกอบเองให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการจำดีกว่าการสอนโดยโค้ชได้ที่บรรยายโดยใช้เทปอัดโน้ต

องอาจ จิระจันทร์ (องอาจ จิระจันทร์ 2516 : 37) ได้ทดลองวิจัยเปรียบเทียบผลของการเรียนรู้ในวิชาช่าง โดยใช้การสอนแบบสาธิต กับการสอนโดยใช้สไลด์ประกอบเทปเสียง ผลปรากฏว่าการสอนโดยโค้ชได้ประกอบเทปเสียง ให้ผลการเรียนรู้สูงกว่าการสอนแบบสาธิต

รวีพันธุ์ งามแดง (รวีพันธุ์ งามแดง 2520 : 74 - 76) ได้เปรียบเทียบผล
การเรียนรู้วิชาหลักการสอนในระดับนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตร วิชาการศึกษา โดยใช้สไลด์ - เทป
อัดโน้ตกับโปรแกรมสไลด์ - เทปอัดโน้ต ได้พบว่าผลของการเรียนรู้และความคงทนของ
การเรียนรู้ในระยะ 1 และ 2 สัปดาห์ หลังจากการทดลองของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน
และเมื่อเปรียบเทียบกับการสอนแบบบรรยายแล้ว ผลการเรียนรู้และความคงทนในการเรียน
รู้ของทั้งสองกลุ่มทดลอง ก็สูงกว่าผู้ที่เรียนรู้จากการสอนแบบวิธีการบรรยาย

สุเทพ ออกระยับ (สุเทพ ออกระยับ 2518 : 45) ได้วิจัยเปรียบเทียบผล
การเรียนรู้วิชาช่างไฟฟ้าจากการใช้ภาพยนตร์กลับ 8 มิลลิเมตร สไลด์ และวิธีสอนแบบ
สาธิต แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ผลการทดลองพบว่า จากการทดลองทั้ง 3 แบบให้ผลการเรียน
รู้ไม่แตกต่างกันทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ไพโรจน์ เบาใจ (ไพโรจน์ เบาใจ 2516 : 45) ได้ศึกษาทดลอง
เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสุขศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ซึ่งใช้สไลด์
ประกอบเพื่อบอกเล่าวิธีต่าง ๆ ดังนี้คือ

นายสไลด์ประกอบเพื่อบอกเล่าให้เรียนทันที

อธิบายเนื้อเรื่อง นายสไลด์ประกอบเพื่อบอกเล่าแล้วอภิปรายซ้ำ

สอนแบบอธิบายโดยไม่มีอุปกรณ์การสอน

ผลการศึกษาพบว่า การสอนแบบอธิบายเนื้อเรื่องแล้วนายสไลด์ - เทป และอภิปราย
ซ้ำได้ผลดีที่สุด ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และทางความคงทนในการจำ

ประเสริฐ บุญเสริม (ประเสริฐ บุญเสริม 2522 : 48) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ
การเรียนรู้จากภาพยนตร์ทางการศึกษา โดยใช้สไลด์และไมโครสไลด์ประกอบการอภิปราย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนในแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติระดับ .01

สมพงษ์ พงษ์กิจ (สมพงษ์ พงษ์กิจ 2522 : 53) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผล
การเรียนรู้เกี่ยวกับการบอกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมวิธีต่าง ๆ ในการใช้สไลด์สอนวิชากิจกรรม

ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ชั้น ม.1 พบว่า ผลการเรียนรู้จากสไลด์ประกอบคำบรรยายที่ออก
จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมวิธีต่าง ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อรรถพล เรืองบุรพ (อรรถพล เรืองบุรพ 2524 : 39) ได้ศึกษารูปแบบของ
คำบรรยายสไลด์เทป ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ผลการทดลองพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความสามารถทางการเรียนและแบบของคำ
บรรยายสไลด์เทป มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมศักดิ์ เมทไกรพันธ์ (สมศักดิ์ เมทไกรพันธ์ 2517 : 118) ทำการเปรียบเทียบ
การสอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นรายบุคคล โดยใช้สไลด์เทปเดี่ยวกับการสอนแบบบรรยายเป็นกลุ่มใน
ชั้นเรียน 18 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 2 จำนวน 60 คน ได้ผลการวิจัย
คือ การสอนโดยใช้สไลด์เทปเดี่ยวกับการสอนแบบบรรยายเป็นกลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่สไลด์เทป
เดี่ยวช่วยให้นักเรียนจำเนื้อหาในบทเรียนได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมานั้นพอจะสรุปได้ว่าสไลด์ - เทป เป็นเครื่องมือ
ที่สำคัญอย่างหนึ่งซึ่งช่วยให้นักเรียนการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอน
ใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษา การวิจัยที่กล่าวมานั้นเป็นการใช้เทคนิค
วิธีการอื่น ๆ ที่ช่วยในการสอนหรือการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แต่การใช้สไลด์ - เทป
ยังไม่ได้นำมาใช้ในการสอน

ดังนั้นการที่นำเอา เนื้อหาที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมมาสร้างเป็นสไลด์ - เทป
จะทำให้มีเครื่องมือในการสอนที่ดีขึ้นมีความสนใจ และสามารถพัฒนาทักษะจิตใจของ
นักเรียนที่จะใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป มีการใช้เหตุผล
เชิงจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสนทนา
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป หลังจากการเรียนรู้
แล้ว มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนการเรียนรู้

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามลำดับดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
3. การดำเนินการทดลอง
4. วิเคราะห์ข้อมูล

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

1. สุ่มกลุ่มตัวอย่างนักเรียนจากประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนวัดโคกพิทยการามอำเภอคำเนินสะทก จังหวัดราชบุรี จำนวน 72 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับฉลากมาจำนวน 48 คน แล้วจับฉลากอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเลือกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 24 คน รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามเพศ

กลุ่มตัวอย่าง	ชาย	หญิง	รวม
กลุ่มควบคุม	10	14	24
กลุ่มทดลอง	10	14	24

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 อย่างคือ

2.1 ชุดการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป

2.1.1 ลักษณะของชุดการสอน เป็น สไลด์ที่ รูปภาพการ์ตูนมีเทปคำบรรยายประกอบ และมีเนื้อหาที่สร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวทางธุรกิจกรรมเพื่อฝึกยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของ โสศล มีคุณ (โสศล มีคุณ: 2524:111) จำนวน 2 เรื่อง และจากหนังสือ "เรื่องยังไม่จบ" ของ อธิยา ภาคานพรม (อธิยา ภาคานพรม: 2521) จำนวน 6 เรื่อง รวม 8 เรื่อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เรื่องที่ 1 เรื่อง "ความกังวลของมัทนา" เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักคิดและตัดสินใจใช้เหตุผลในการกล่าพลความจริง

เรื่องที่ 2 เรื่อง "หนังสือหาย" เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้เหตุผลที่เหมาะสม โดยรู้จักคิดเอาใจเขามาใส่ใจเรา

เรื่องที่ 3 เรื่อง "ใครเป็นคนผิด" เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจในการใช้เหตุผลที่เหมาะสมเกี่ยวกับการกระทำ ที่จะแก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งในใจ

เรื่องที่ 4 เรื่อง "ใครจะช่วยดูแลเธอ" เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เหตุผลที่เหมาะสม สำหรับการตัดสินใจ เมื่อเกิดปัญหาขัดแย้งกับบุคคลใกล้ชิด

เรื่องที่ 5 เรื่อง "กรุงเทพฯ ในฝัน" เพื่อให้นักเรียนใช้เหตุผลในการทำให้เรา และบุคคลที่ขัดแย้งกับเราต่างก็ได้รับความพึงพอใจทั้งสองฝ่าย

เรื่องที่ 6 เรื่อง "ผู้แทนนักเรียน" เพื่อให้นักเรียนได้ตัดสินใจใช้เหตุผลที่เหมาะสมระหว่างบุคคลกับสังคม

เรื่องที่ 7 เรื่อง "หนี้โรงเรียน" เพื่อให้นักเรียนได้ตัดสินใจใช้เหตุผลในการกระทำ โดยคำนึงถึงบุคคล กฎ ระเบียบ วินัย ของสังคม อันจะทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายคือ ตัวบุคคล และสังคม

เรื่องที่ 8 เรื่อง "แม่ถูกแฉเสีย" เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้เหตุผลและการตัดสินใจ ในการกระทำโดยคำนึงถึง กฎ ระเบียบ วินัยของสังคม อันจะทำให้เกิดความพึงพอใจทั้งสองฝ่ายคือ ตัวบุคคลและสังคม

2.1.2 การสร้างสไลด์ - เทป และการตรวจสอบเครื่องมือ

2.1.2.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แผนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คู่มือครูสอนวิชาจริยศึกษา

2.1.2.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัย เกี่ยวกับการใช้สไลด์ที่เผยแพร่ เพื่อหาเทคนิค ในการนำเสนอต่อนักเรียน โดยใช้สไลด์ - เทป

2.1.2.3 สร้างเรื่องที่เป็นสถานการณ์ปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม แล้วนำเสนอเรื่อง ซึ่งมีทั้งหมด 8 เรื่อง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางจริยธรรมและจิตวิทยา ตรวจสอบเนื้อหาให้เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ในการศึกษา

2.1.2.4 เขียนบทของเรื่องที่ได้รับการตรวจสอบแล้ว เป็นรูปภาพ และคำบรรยายประกอบ

2.1.2.5 ตรวจสอบบท คือตรวจสอบดูความเหมาะสมและถูกต้อง ของรูปภาพกับคำบรรยาย ตามเทคนิค และวิธีการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา

2.1.2.6 สร้างสไลด์ - เทป ตามบทที่ได้รับการตรวจแก้ไขสมบูรณ์แล้ว

2.1.2.7 ผู้วิจัยไปทดลองสอน (Try out) ด้วยตนเอง กับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดรามวรเจติยธรรม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับที่วิจัย เพื่อดูความครอบคลุม ภาษาที่ใช้ ระยะเวลา ที่ใช้ในการเรียน หลังจากนั้นทำการปรับปรุงให้เหมาะสม ก่อนที่จะนำไปทดลองสอนจริง กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ใช้แบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ. 2524:312) ลักษณะแบบทดสอบประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม 15 เรื่อง ในแต่ละเรื่องก่อนสุดท้ายจะมีคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบ ตอบหรือต่อให้จบ

เหตุการณ์ซึ่งในการสอบจะต้องคิดตัดสินใจและให้เหตุผลว่า ถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่อง เขาควร
 กังวลใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไรที่เรากังวลใจอย่างนั้น เมื่อตอบอย่างไรก็ให้เขียนตอบ
 ลงในกระดาษคำตอบ ในตรงตามข้อและช่องว่างที่เว้นไว้ให้ ในการทรวจีให้คะแนนจะให้ผู้
 กังวล 2 คน ที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามขั้นต่าง ๆ ของ
 โกลเบอร์ก เป็นผู้ทรวจี ผู้ทรวจีจะพิจารณาคำตอบของผู้ตอบ (โดยเฉพาะส่วนที่เป็นเหตุผล
 ในแต่ละเรื่อง ไปตามลำดับว่าผู้ตอบให้เหตุผลในแต่ละเหตุการณ์อยู่ในขั้นใด ให้ 1 คะแนน
 สำหรับเหตุผลที่อยู่ในขั้นที่ 1 และจะเพิ่มคะแนนอีกขั้นละ 1 คะแนน ไปตามลำดับจนถึงขั้นที่ 6
 เมื่อถึงขั้นนี้แล้ว ก็จะได้คะแนนสำหรับ เหตุผล 6 คะแนน เมื่อทรวจีหมดทั้งฉบับ และรวมคะแนน
 (ทั้ง 15 เรื่อง) จะนำมาหารเฉลี่ยด้วย 2 คะแนนที่ได้เป็นคะแนนที่แสดงถึงความสามารถใน
 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนผู้นั้น แบบทดสอบนี้มีความเชื่อมั่น ($r_{tt} = .945$)

ตัวอย่าง แบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

(๐) ในตอนเช้า เมื่อนักเรียนเดินอยู่ที่ถนนนอกโรงเรียน ได้พบกระเป๋าเงินใบหนึ่ง
 ตกอยู่ เมื่อเปิดดูข้างใน พบว่า มีเงินอยู่ 200 บาท และมีซองรวมทั้งหมดอยู่ เจ้าของกระเป๋าอยู่ด้วย
 นักเรียนจะกังวลใจอย่างไร

- ☐ หาทางคืนเงินและกระเป๋ามาให้แก่เจ้าของ
- ☐ เก็บเอาเงินและกระเป๋ามาไว้เสียเอง

เพราะ

(๐๐) แม่ให้เงินนักเรียนไปซื้อผงซักฟอกที่ตลาด ผงซักฟอกราคา 27 บาท นักเรียน
 ให้เงินพ่อค้าไป 30 บาท พ่อค้าทอนมาให้ 13 บาท นักเรียนรู้ว่าพ่อค้าทอนเงินเกิน เมื่อ
 รู้ดังนี้ นักเรียนจะ

- ☐ คืนเงินที่เกินให้แก่พ่อค้า
- ☐ เก็บเงินที่เกินเอาไว้

เพราะ

การทราวจึงคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ทำการทราวจโดยผู้
ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ในการทราวจ
และทำวิจัยเกี่ยวกับเหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้แบบทดสอบฉบับนี้มาแล้ว จำนวน 2 ท่านคือ
ดร.โกศล มีคุณ และ อาจารย์สกล เทียงแท้ โดยพิจารณาว่าค่าทอมของกลุ่มตัวอย่าง
มีเหตุผลอยู่ในระดับขั้นที่เท่าใดของโคล เบอร์ก ถ้าอยู่ขั้นที่ 1 จะให้คะแนน 1 คะแนน
ขั้นที่ 6 ให้ 6 คะแนน ในแต่ละข้อจะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 1 – 6 คะแนน แล้วนำคะแนนของ
ทุกข้อ (15 ข้อ) มารวมกัน เฉลี่ยหารด้วย 2 เป็นคะแนนที่แสดงการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของแต่ละคน

3. การดำเนินการศึกษา

3.1 แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control-
Group Pretest - Posttest Design (ดวน สายยศ และอังคณา สายยศ
2524 : 266) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ER	T_1	X_1	T_2
CR	T_1	X_2	T_2

ความหมายของสัญลักษณ์

X_1	หมายถึง การสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ – เทป
X_2	หมายถึง การสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสังเกต
T_1	หมายถึง การสอบก่อนทดลอง
T_2	หมายถึง การสอบหลังจากการทดลอง
R	หมายถึง การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
E	หมายถึง กลุ่มทดลอง
C	หมายถึง กลุ่มควบคุม

3.2 การดำเนินการทดลอง

3.2.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เพื่อวัดพื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้แบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

3.2.2 ทำการสอนกลุ่มทดลอง โดยใช้สไลด์เทป ระหว่างวันที่ 10 ธันวาคม 2527 ถึงวันที่ 15 ธันวาคม 2527 เป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที จำนวน 8 เรื่อง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและ เป็นผู้สอน ซึ่งมีกระบวนการสอนดังนี้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาทางจริยธรรมโดยทั่ว ๆ ไป และตั้งคำถามให้นักเรียนคิด
2. ขั้นสอน ครูจะฉายสไลด์ – เทปเรื่องสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมให้นักเรียนดู
3. ขั้นซักถามเพื่อแบ่งกลุ่มอภิปราย ครูซักถามความคิดเห็นและเหตุผลของนักเรียนที่มีความคิดเห็นและเหตุผลเหมือนกันไว้ในกลุ่มเดียวกัน
4. ขั้นอภิปราย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายความคิดเห็น โดยให้แสดงเหตุผลประกอบการตัดสินใจเลือกในการแก้ปัญหา

5. ขั้นเสนอผลงาน ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มเสนอผลสรุปของเหตุผล
จากที่กลุ่มอภิปรายร่วมกัน

6. ขั้นสรุป ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป โดยครูให้แนวคิดการใช้
เหตุผลเชิงจริยธรรม

การสอนในกลุ่มความคุม ผู้วิจัยได้ทำการสอน โดยการให้ข้อสนทนา
ซึ่งมีเนื้อหา และกระบวนการสอนตามลำดับขั้นต่าง ๆ เช่นเดียวกับการสอนในกลุ่มทดลอง

3.3 ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยให้กลุ่มทดลอง และ
กลุ่มความคุม ทำแบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชุดเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนการ
ทดลอง

3.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดลองของทั้งสองกลุ่มมาหาค่าเฉลี่ย และความ
แปรปรวน

3.5 นำค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนทั้งก่อนและหลังการทดลอง ของทั้ง
สองกลุ่ม มาทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้การทดสอบค่า t
(t - test)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

4.2 สถิติที่ใช้ในการหาความแปรปรวน ใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

(ถวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2522 : 100)

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

4.3 สถิติที่นำมาใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

4.3.1 สถิติที่ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม หลังการทดลอง

ใช้สูตร t - test แบบ Independent Sample

$$t = \frac{\bar{X}_E - \bar{X}_C}{\sqrt{\frac{(n_E - 1)s_E^2 + (n_C - 1)s_C^2}{n_E + n_C - 2} \left(\frac{1}{n_E} + \frac{1}{n_C} \right)}} \quad \text{df} = n_E + n_C - 2$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความแตกต่างของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
	$\bar{X}_E$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_C$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	s_E^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
	s_C^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
	n_E	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
	n_C	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม

(ถวน สายยศ และ อังคนา สายยศ 2522 : 217)

4.3.2 สถิติที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างคะแนน
สอบก่อน และสอบภายหลัง การเรียนภายในกลุ่ม ใช้สูตร t - test with Dependent
sample ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนสอบก่อน และสอบภายหลังการเรียน
	D	แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน จำนวนคู่

(ถวน สายยศ และอังคนา สายยศ 2522 : 217)

ผลการวิเคราะห์

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลอง และการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน คะแนนดิบ
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
$\sum D$	แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบครั้งแรก และครั้งหลังในกลุ่มทดลอง
$\sum D^2$	แทน ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบครั้งแรก และครั้งหลังในกลุ่มทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง
t	แทน ค่าวิกฤติ t ที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t
**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียน ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม
2. เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

3. เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป

1. เปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนความรู้พื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	24	38.33	11.36	1.79
กลุ่มควบคุม	24	36.29	19.69	

$$t_{.01} (46) = 2.42$$

จากตาราง 3 จะเห็นว่คะแนนความรู้พื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม แยกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความรู้พื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	24	45.37	11.28	7.61 ^{**}
กลุ่มควบคุม	24	37.25	16.02	

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

$$t_{.01} (46) = 2.42$$

จากตาราง 4 จะเห็นว่าหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนกลุ่มทดลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป

คะแนน	N	$\bar{X}$	S^2	D	D^2	t
ก่อนการทดลอง	24	38.33	11.36	.	.	.
หลังการทดลอง	24	45.37	11.28	169	1543	10.20**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 $t_{.01}(23) = 2.50$

จากตาราง 5 จะเห็นว่าคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนที่ได้รับการทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งๆ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองโดยทดลองสอนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเปรียบเทียบวิธีการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป กับวิธีการสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสังเกต เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป กับนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสังเกต มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร
2. เพื่อศึกษาว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองหรือไม่

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสังเกต
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรม โดยใช้สไลด์ - เทป หลังการทดลอง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชาย - หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 โรงเรียนวัดโชติทายการาม อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี จำนวน 48 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ชุดการสอนจริยธรรมโคโยไซส์ไลค์ - เทป เป็นเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นสถานการณ์ปัญหาชักเย่อทางจริยธรรม โดยมีตัวละครที่เป็นแบบในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับกลาง ซึ่งเป็นระดับที่การวิจัยครั้งนี้ต้องการให้เกิดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง

2.2 แบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยโกศล มีคุณ ลักษณะแบบทดสอบจะประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาชักเย่อทางจริยธรรมจำนวน 15 เรื่อง ในแต่ละเรื่องตอนสุดท้ายจะเป็นคำถามที่ทองการให้ตอบ ทอมหรือทอให้จบเหตุการณ์ ซึ่งในการตอบจะทองกักสินใจและให้เหตุผลว่าเปรียบเทียบเขาเป็นบุคคลในเรื่องเขาควรจะทำสินใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร ที่เขาควรกักสินใจอย่างนั้น แบบทดสอบนี้มีค่าความเชื่อมั่น .945

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ระหว่างวันที่ 10 ธันวาคม 2527 ถึงวันที่ 15 มกราคม 2528 โดยสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวมจำนวนครั้งที่ทดลอง 16 ครั้ง

การดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อวัดพื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้แบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ : 2524)

2. ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองคือ ใช้การสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป และดำเนินการสอนในกลุ่มควบคุม ด้วยวิธีสอนจริยธรรมโดยการให้ข้อสนเทศ ซึ่งใช้เนื้อหาเดียวกันทั้งสองกลุ่ม ใช้เวลาในการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที รวม 16 ครั้ง

3. เมื่อเสร็จสิ้นการทดลอง ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งเป็นชุดเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

4. นำคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่วัดหลังจากสิ้นสุดการทดลอง แล้วมาทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีการทางสถิติ

5. นำคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองมาทดสอบความแตกต่างโดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยใช้ t - test แบบ Independent Sample

2. เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent Sample

สรุปผลการวิเคราะห์จากการทดลอง

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรม โดยใช้สไลด์ - เทป มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรม โดยการให้ข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป หลังจากการทดลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรม โดยไรส์โลค - เทป มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรม โดยการให้ข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาความเฉลี่ยของคะแนนพบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยไรส์โลค - เทป สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอน โดยการให้ข้อสนเทศ แสดงให้เห็นว่า การทดลองสอนจริยธรรม โดยสร้างสถานการณ์ ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม ซึ่งสร้างเป็นสโลค - เทป เป็นวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าการสอนวิธีนี้เกิดให้เห็นทั้งภาพ และได้ยินเสียง เด็กจึงมีความสนใจและเข้าใจ เรื่องที่เป็นสถานการณ์หรือตัวละครที่เป็นตัวแบบอย่างชัดเจน เมื่อมีการอภิปรายกลุ่ม เพื่อแสดง ความคิดเห็นหรือเหตุผลในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในสถานการณ์ เด็กจึงได้การใช้เหตุผลที่ดี เนื่องจากมีความเข้าใจในสถานการณ์หรือตัวแบบเหตุผลที่อภิปรายแสดงออกมาแต่ละครั้งจึงกว้างขวาง ครูสามารถเสนอแนะเหตุผลในระดับที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมเดช สีสั่ง 2525 : 59 - 61) ที่ได้ทดลองใช้หนังสือ นิทานประกอบในการสอนจริยธรรม เปรียบเทียบกับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ ซึ่งปรากฏว่านักเรียนสามารถยกระดับพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ และผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำรงค นวมศิริ (ชำรงค นวมศิริ 2527 : 53) ซึ่งได้ทดลองใช้ชาวหนังสือพิมพ์ สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน กับการสอนตามแผนของกรมวิชาการซึ่งปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยในประเทศ คือผลงานการวิจัยของ วินเซนต์ (Vincent, 1976) ได้ชี้ให้เห็นว่าเด็กได้อภิปรายแล้วครูคอยกระตุ้นและเสนอเหตุผลขั้นที่สูงกว่าให้ ปรากฏว่าผลการฝึกทำให้สามารถยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้สูงอย่างมีนัยทางสถิติ

จากผลการวิจัย โดยการทดลองสอนจริยธรรมโดยไรส์โลค - เทป เป็นการนำเอง วิธีการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา กับวิธีการทางจิตวิทยามาสอดผสานกัน เพื่อพัฒนาการใช้

เหตุผลเชิงจริยธรรม โดมัลเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งแต่เดิมการสอนจริยธรรม ไม่ค่อยได้นำอุปกรณ์ มาสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนที่อยากเรียน การสอนจริยธรรมจึงไม่ค่อยโดมัลเท่าที่ควร ฉะนั้น การที่จะพัฒนาเด็กในระดับประถมศึกษาชั้นนี้จะก่อสร้างบทเรียนให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด เด็กจึง จะเข้าใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน ผลการวิจัยจึงเป็นเครื่องแสดงได้ว่า เด็กสามารถ พัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นได้ โดยวิธีการต่าง ๆ ที่กล่าวมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนจริยธรรม โดยใช้สไลด์ - เทป

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป หลังจากการทดลอง มีการใช้ เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าการสอนที่มุ่งพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีการสร้างสถานการณ์ เป็นสไลด์ การพูด และมีเสียงบรรยายประกอบเป็นการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการสอน ทำให้เด็กตั้งใจที่จะเรียน ตลอดจนเกิดการอภิปรายกลุ่ม เพื่อใช้เพื่อนเป็นตัวแบบ หรือใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเป็นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาจริยธรรมที่ โครว์เลย์ (Crowley, 1968 อ้างจาก กองเคื่อน พัฒนาวิน และไพฑูริช ประพนธ์จันท์ 2524 : 66) ไขยกระกับเหตุผลเชิง จริยธรรมและโดมัล ผลการวิจัยครั้งนี้ ออกมาเป็นที่น่าสนใจ ว่าผู้เรียนมีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิง จริยธรรมสูงขึ้น และวิธีสอนนี้ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายแตกลี้มรู้สึกสนุกสนาน มีอารมณ์ร่วมไปกับ เหตุการณ์ จนมีผลในการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

นอกจากนี้แล้ว ในกลุ่มทดลองผู้เรียนได้อภิปรายและออกมาเสนอเหตุผลการตัดสินใจ ผู้วิจัยได้เสนอแนะอันเป็นการให้เหตุผลที่สูงไปกว่าเดิมจากนักเรียน ปรากฏว่าผู้เรียนมีความ กระตือรือร้นมากในเหตุผลที่ใครรับ และมีการอภิปราย ชี้ให้เห็นความแตกต่างของเหตุผลเดิมและเหตุผล ที่สูงกว่า ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะให้นักเรียนอ่าน บางคนไม่ค่อยสนใจอ่าน เวลาอภิปรายจึงไม่ค่อย เข้าใจในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาคัดแย้งที่จะก่อให้เกิดเหตุผลในการตัดสินใจ การอภิปรายบางครั้งไม่ กว้างขวางและแสดงความคิดเห็นน้อยมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่เห็นควรคัดประการหนึ่งว่า การอภิปราย รวมกันในกลุ่มทดลอง มีความร่วมมือภายในกลุ่มมากกว่าการอภิปรายในกลุ่มควบคุม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1. ในการพัฒนาจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคคล การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่จุดบรรจบเป้าหมาย การที่จะนำวิธีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เขาไปสอนในวิชาจริยศึกษาในโรงเรียน

1.2 การสร้างบทเรียนหรือวิธีการสอนใหม่ ๆ การที่นำเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ มาสร้างเป็นบทสไลด์ - เทป เพื่อใช้ในการสอน ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความสนใจให้แก่เด็กมาก และสามารถเสริมสร้างทัศนคติ หรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้

1.3 การนำสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมไปสอน ควรหาเรื่องราวที่ใกล้กับตัวเด็กเป็นแบบอย่างที่ดี เหมาะสมกับความต้องการความสนใจของเด็ก

1.4 หลังจากนักเรียนดูสไลด์ - เทป ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ประกอบการตัดสินใจใช้เหตุผลในการกระทำของตัวละครในเรื่องอย่างกว้างขวาง เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กเป็นคนมีเหตุผล

1.5 การสอนโดยใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรม โดยใช้สไลด์ - เทป มีไว้เพื่อเป็นการสร้างความสนุกสนานให้แก่เด็กเรียนเพียงอย่างเดียว ควรให้เด็กได้รับแนวคิด หลักการ ความคิดรวบยอด และการใช้ความคิดค้นหาเหตุผลพิจารณาความถูกต้องของควย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างอยู่ในชนบท ควรมีการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนในชนบทและในเมือง ว่ามีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันหรือไม่

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การใช้บทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่ม หรือวีดีโอเทป ฯลฯ ว่าวิธีใดจะส่งผลต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเด็กมากที่สุด

2.3 ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป โดยทดลองกับนักเรียนในชั้นอื่น ๆ ต่อไป

မကုမ္ပဏီ

บรรณานุกรม

กองแก้ว เจริญอักษร "การจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์"

ครูศาสตร์ 9(2) : 36 : 53 มีนาคม - เมษายน 2522

เกษม บุญส่ง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้น มศ. 1

โดยใช้สไลด์บรรยายประกอบเสียงด้วยแฟลชได้นวัตกรรมบรรยายประกอบ

ปฏิญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517, 63 หน้า อัสส่าเนา

โกกัก (ประเทศไทย) จำกัด, บริษัท กลวิธีในการถ่ายภาพ อาลิส พรินเตอร์ 2519,
395 หน้า

โกศล มีคุณ การวิจัยเชิงทดลองเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะในการ

สวมบทบาท ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปฏิญานินท์ กศ.ด. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 385 หน้า อัสส่าเนา

จริยา สระกันต์ การศึกษาเปรียบเทียบผลการอ่านคำโดยใช้สไลด์กับการสอนปกติของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปฏิญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2513, 85 หน้า อัสส่าเนา

ฉกาจ ชวยโท การศึกษาค้นคว้าของการฝึกอบรมตามโครงการจริยธรรม สำหรับนักศึกษา

วิทยาลัยครูสงขลา วิทยานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 158 หน้า

อัสส่าเนา

ฉวยศรี มีใจเย็น การทดลองใช้การสังเกตบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความ

กตัญญูแก่พ่อแม่ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปฏิญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2526, 114 หน้า อัสส่าเนา

เฉลิม คิทธิชัย การสอนวิชาอุตสาหกรรมศิลป์เป็นรายบุคคลโดยใช้สไลด์เทปเสียง

ปฏิญานินท์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 126 หน้า อัสส่าเนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ จริยธรรมของเยาวชนไทย การศาสนา 2520,

207 หน้า

ทองเกื้อน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จักษ์ จริยธรรมของเยาวชนไทย สถาบัน

วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 344 หน้า

ทองเกื้อน พันธมนาวิน พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 จิตวิทยาจริยธรรม และจิตวิทยาภาษา

ไทยวัฒนาพานิช 2524, 130 หน้า

ทกธร ฌีศรีชา การพัฒนาจริยธรรมด้านความสามัคคี โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ปรินิพนธ์

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 99 หน้า อักษรเนา

ทวรงค์ นวมศิริ การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา

เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 163 หน้า

อักษรเนา

บุญถิ่น อักถากร และวิภา กันบุญเก็ก การเตรียมครู โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 35 หน้า

ประเสริฐ บุญเสริม การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากภาพยนตร์ทางการศึกษา โดยใช้

สไลด์และไมโครสไลด์ประกอบการอภิปราย ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 98 หน้า อักษรเนา

ประเสริฐศรี เอื้อนกรินทร์ การทดลองใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความ

ซื่อสัตย์ ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524,

71 หน้า อักษรเนา

เป็รื่อง กุมุท การสอนจริยศึกษากาามวิธีสอนแบบเบญจชั้น ในคู่มือจริยศึกษาภาคบรรยาย

เชิงปฏิบัติเรื่อง "การสอนจริยศึกษาระดับประถมศึกษาและโรงเรียนวันอาทิตย์"

สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2521, หน้า 81 - 104

พรณี ติมปีวัฒนา การใช้วิธีการบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรม ระดับชั้นประถม

ศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สาขาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2523, 136 หน้า อักษรเนา

ไพโรจน์ เมาใจ การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการสอนวิชาสุขศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยใช้สไลด์ ประกอบเทปสอนควยวิธีต่าง ๆ วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 92 หน้า อัดสำเนา

มาโนชญ์ กันจนิชย์ "ปัญหาการถ่ายทอดจรรยาบรรณกับอนาคตของชาติ" คุรุปริทัศน์ 5(9) :

41 - 48 กันยายน 2523

รวีพันธ์ งามแดง การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในวิชาหลักการสอนในระดับประกาศนียบัตรการศึกษา โดยใช้สไลด์เทปอัดโน้ตและโปรแกรมเทปอัดโน้ต วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 84 หน้า อัดสำเนา

ลวาน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 วัฒนาพานิช 2522, 276 หน้า

_____ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีกิจการพิมพ์ 2524, 286 หน้า

วิชาการ, กรม หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 คุรุสภา 2521, 426 หน้า

วิเชียร ทองนุช เปรียบเทียบการเกิดให้เหตุผลตามหลักอนุรักษและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดู และภูมิหลังทางสังคมต่างกัน วิทยานิพนธ์

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 119 หน้า อัดสำเนา

วิริยะ บุญนิวาสน์ การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรม โดยวิธีการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการสอนแบบธรรมชา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่หก วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 145 หน้า อัดสำเนา

วิรัช จาบทนอม เปรียบเทียบการศึกษาเหตุผลตามหลักทฤษฎีการศรัทธาและการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 13 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานคร และในชนบท วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 73 หน้า อัดสำเนา

วิระบุต วิเชียรโชติ การสอนจริยศึกษาแบบสืบสวน - สอบสวน ในคู่มือจริยศึกษาภาคบรรยายเชิงปฏิบัติเรื่อง "การสอนจริยศึกษาแก่ระดับประถมศึกษาและโรงเรียนวันอาทิตย์" สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ 2521, หน้า 105 - 144

- สกล เต็งแท่น ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนที่ต่างกัน ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 222 หน้า อักสำเนา
- สมคิด เมทไกรพันธ์ การสอนวิชาด้วยรูปเป็นรายบุคคล โดยใช้สื่อโลกแฟปเสียง ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527, 118 หน้า อักสำเนา
- สมใจ สุริยะกุล การสร้างบทเรียนสื่อประสมในวิชาจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 218 หน้า อักสำเนา
- สมเดช สีแสง การทดลองสอนการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 111 หน้า อักสำเนา
- สมพงษ์ พงษ์กิจ การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การบอกจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมวิธีต่างในการใช้สื่อสอนวิชากิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ชั้น ม. 1 ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 141 หน้า อักสำเนา
- สุเทพ ออระยัม การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ในวิชาช่างไฟฟ้าจากการใช้ภาพยนต์ กลม 8 ม.ม. สไลด์ และวิธีสอนแบบراويติ ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518, 72 หน้า อักสำเนา
- สุนัย จันทักภัย การทดลองใช้หนังสือชื่อ "แม่แบบ" เพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 61 หน้า อักสำเนา
- อรรถพล เรืองบุรพ การศึกษากระบวนการบรรยายสไลด์เทป ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหน้าที่พลเมืองชั้น ประถมที่ 5 ปีที่ 5 ปรวิญานพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 70 หน้า อักสำเนา
- อัยยา ภากาบุพงษ์ เรื่องยังไร้อย่างแบบฝึกเสริมประสบการณ์ทางจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2521, 35 หน้า

องอาจ จิระจันทน์ การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้วิชาช่าง โดยใช้วิธีสอนแบบสาธิตกับวิธีสอนโดยใช้สื่อโกลีมีเสียงประกอบ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ
 ปรินฤณพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 159 หน้า อัดสำเนา
 อ่านวย ทะพังก์แก และชยันท์ วรชนกฤติ "จริยธรรมในสังคมศึกษาให้ทันของนักการศึกษา" วารสารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 13(5) : 23 - 47
 มิถุนายน - กรกฎาคม 2522

Abramson, Bernard "A Comparision of two Methods of Teaching Mechanics in High School" Ancience Education. March, 1952. 106 p.

Brown, James W. and others. A. V. Instruction media and Methods. 3 rd. ed., McGraw - Hill, 1969. 621 p.

Crowder, Gene Arnold. "Visual Slide and Assembly Methods Compared with Conventional Method in Teaching Industrial Arts" Dissertation Abstracts 31 : 5 168-A, 1971

De Keiffer, Robert E., Audio - Visual Instruction, New York, for Applied Research in Education, Inc., 1966, 177 pp.

Harrower, M.R., "Social Status and the Moral Development of Child," British Journal of Educational Psychology 1 : 75 - 95. 1964.

Hass, Kenneth E. and Packer, Harry R., Preparation and Use of India New Delhi, (Private) Ltd. 1964, 369 pp.

Jersild, A.T., Child Development, Prentice - Hall, Inc., Englewood Cliff, New Jersey, 1968, 610 pp.

Keislar, Evan R. "A Descriptive Approach to Classroom Motivation," The Journal of Teacher Education. II 1960. pp. 130 - 135.

Kohlberg. L., "Sex Differences in Morality", in Sex Role Development, edited by E.E. Maccoby, Social Science Research Council, New York, 1964 (b)

Kohlberg "Education for Justice : a Modern Statement of the Platonic View," i in Moral Education : Five Lectures. p. 57 - 84 Massachusetts, Cambridge, Harvard University Press, 1970.

- Laurie, David Robert, Is. "A Study Comparing the Lecture Method and Tutorial (Slide - Tape) Method of Instruction for A Health Cass Unit on Psysical Fitness," in Dissertation Abstracts. 35 : 7708-A. 1975.
- Maccoby, E.E., The Development of Sex Differencess, Stanford University Press, Stanford, California, 1966.
- MacClusky, F. Dean "Audio - Visual Save Time", The Instruction 6 : 25, September 1947, p.15.
- Mc Cage, Ronald Pale, "A Comparision of the Use of Slide and Models to the Convention Method of Introducing Descriptive Geometry Concepts," Dissertation Abstracts. 31 : 5 168-A 1971.
- Miller, C.K. Zunoff, L., and Stephen, B., "A Comparision of Reasoning Skill and Moral Judgment in Delinquent, . Retarded and Normal Adolescents Girls," Journal of Psychology, 86 : 261 - 268, 1974.
- Stephens, W.B. Miller, C.K. and McLaughing, J. "The Development of Reasoning, -Moral Judgment and Moral Conduct in Retard and Normal" Research Granted RD -2382-D. Department of Health, Education and Welfare)
- Washington, D.C., May, 1969.
- Thralls, Eoe A. The Teaching of Geography : New York, Appleton Century - Crofts, 1958, 339 p.
- Vernon, F.E. and others. "Sound Film" in The Instructional Film Research Program. Pennsylvania, The Pennsylvania State College, 1951.
- Vincent, B.R., "The Effects of Two - Teaching Approaches on the Moral Judgment of Sixth Grade Children", Dissertation Abstracts. 37 (10), April, 1976.
- Wittich and Schuller. Audio Visual Materials : Their Nature and Use. New York, Harper and Brother, 1957. 570 p.
- Wong, Clark Chio - Yuen "Comparativeness of the Lecture and Slide Tape Approach for Orientation in the Use of Learning Materials Center," in Dissertation Abstracts. 30 : 7028-A, 1976.
- Zyve, Claire T. "Experimental Study of the Teaching of Arithmetic Combinations," Educational Methodology 12 : 16 - 18, September, 1930.

การผนวก

ภาคผนวก ก

- การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- การวิเคราะห์ข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ตรวจสอบเนื้อหา และแบบทดสอบ โดยผู้เชี่ยวชาญทางจริยธรรม และจิตวิทยา คือ ดร.โกศล มีคุณ
2. ตรวจสอบสไลด์ - เทป เพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของรูปภาพ กับคำบรรยาย ตามเทคนิคและวิธีการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญทางเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพโรจน์ เนาใจ

เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนพื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
ลำดับ เลขที่	คะแนน	ลำดับ เลขที่	คะแนน
1.	37	1.	30
2.	36	2.	44
3.	32	3.	40
4.	35	4.	30
5.	40	5.	33
6.	38	6.	41
7.	43	7.	42
8.	37	8.	43
9.	34	9.	35
10.	35	10.	36
11.	43	11.	36
12.	38	12.	41
13.	34	13.	42
14.	36	14.	37
15.	40	15.	35
16.	41	16.	34
17.	44	17.	38
18.	43	18.	39
19.	39	19.	34
20.	38	20.	35

กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
เลขที่	คะแนน	เลขที่	คะแนน
21.	36	21.	31
22.	43	22.	35
23.	41	23.	30
24.	37	24.	30

การเปรียบเทียบคะแนนพื้นฐานการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	$\bar{X}$	S^2	N
กลุ่มทดลอง	36.33	11.36	24
กลุ่มควบคุม	36.29	19.69	24

$$\bar{X}_E - \bar{X}_C$$

$$\text{จากสูตร } t = \frac{(\bar{X}_E - \bar{X}_C)}{\sqrt{\frac{(n_E - 1)S_E^2 + (n_C - 1)S_C^2}{n_E + n_C - 2} \left[\frac{1}{n_E} + \frac{1}{n_C} \right]}}$$

$$df = n_E + n_C - 2$$

$$= 46$$

$$t = 1.79$$

$$\text{ค่า } t \text{ ที่ } .01 \text{ จากตาราง} = 2.423$$

เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
เลขที่	คะแนน	เลขที่	คะแนน
1.	42	1.	33
2.	40	2.	45
3.	44	3.	43
4.	39	4.	31
5.	45	5.	33
6.	44	6.	40
7.	47	7.	34
8.	40	8.	44
9.	46	9.	36
10.	43	10.	35
11.	48	11.	38
12.	45	12.	41
13.	47	13.	43
14.	43	14.	38
15.	49	15.	37
16.	48	16.	36
17.	50	17.	34
18.	51	18.	40
19.	42	19.	38
20.	48	20.	36
21.	50	21.	32
22.	44	22.	32
23.	48	23.	39
24.	46	24.	36

การเปรียบเทียบ

การเปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	$\bar{X}$	S^2	N
กลุ่มทดลอง	45.37	11.28	24
กลุ่มควบคุม	37.25	16.02	24

$$\text{จากสูตร } t = \frac{\bar{X}_E - \bar{X}_C}{\sqrt{\frac{(n_E - 1)S_E^2 + (n_C - 1)S_C^2}{n_E + n_C - 2} \left(\frac{1}{n_E} + \frac{1}{n_C} \right)}}$$

$$df = n_E + n_C - 2$$

$$= 46$$

$$t = 7.61$$

$$\text{ถ้า } t \text{ ที่ } .01 \text{ จากตาราง} = 2.423$$

เปรียบเทียบรายละเอียดคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการสอนจริยธรรม

โดยใช้สไลด์-เทป

เลขที่	ก่อนสอน	หลังสอน	D	D ²
1.	37	42	5	25
2.	36	40	4	16
3.	32	44	12	144
4.	35	39	4	16
5.	40	45	5	25
6.	38	44	6	36
7.	43	47	4	16
8.	37	40	3	9
9.	34	46	12	144
10.	35	43	8	64
11.	43	48	5	25
12.	38	45	7	49
13.	34	47	13	169
14.	36	43	7	49
15.	40	49	9	81
16.	41	48	7	49
17.	44	50	6	36
18.	43	51	8	64
19.	39	42	3	9
20.	38	48	10	100
21.	36	50	14	196
22.	43	44	1	1
23.	41	48	7	49
24.	37	46	9	81

$$N = 24$$

$$\sum D = 169$$

$$\sum D^2 = 1543$$

$$s = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}}$$

$$df = 23$$

$$t = 10.20$$

$$t_{.01} \text{ จากตาราง} = 2.50$$

ภาคผนวก ข.
เนื้อหาจริยธรรมที่เป็นข้อสงสัย

ความกังวลของมัทนา

มัทนาแอบมองนาฬิกาของครูคุยความไม่สบายใจ เหลือเวลาอีกทั้ง 20 นาที
จึงจะหมดชั่วโมงคณิตศาสตร์ เธอใจเต้นแรงเมื่อเห็นครูดูกระดานดำจนหมดเกลี้ยง แล้วหันมา
ถามนักเรียนว่า

"มีปัญหอะไรอีกไหม ใครยังไม่เข้าใจตรงไหนบ้าง เรื่องนี้ยากพอสมควรนะ"

มัทนามีปัญหารอยแปด เพราะเธออ่อนวิชานี้ รู้สึกว่าเรียนโง่งง เข้าใจยากกว่า
คนอื่นหลายเท่า แต่เธอไม่กล้าถามหรือขอให้ครูอธิบายให้ฟังอีก เพราะจะทำให้เพื่อน ๆ
คิดว่าเธอเป็นคนโง่ ภาคเรียนที่แล้วมาเธอพยายามช่วยตนเองอย่างเต็มที่ จนทำคะแนนได้

55 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน แต่วางจะทำคะแนนกลับจากแทบจะติดตากระเด็น

มีนักเรียนคนหนึ่งยกมือขึ้นถาม ครูพยักหน้าเรียกให้ลุกขึ้น "ว่าอย่างไรจะ คิเรก"
คิเรกพูดว่า "ที่ครูถามผมว่า ถ้าผมมีเงิน 20 บาท ใช้จ่ายเสีย 10 บาท แล้วให้ผมคิเรกใช้จ่าย
รอยละเท่าไรนั้น ผมคิดได้และเข้าใจแล้ว แต่หาโจทย์ว่า ผมใช้จ่ายเงินไป 5 บาท คิดเป็น
รอยละ 25 ของเงินทั้งหมด ถามว่าผมมีเงินทั้งหมดเท่าไร โจทย์อย่างนั้นผมทำไม่ได้ครับ"

มัทนางงไปหมด ไม่เข้าใจคำถามของคิเรกเลย

ครูพูดว่า "คิเรกก็มาก คำถามนี้ที่ นักเรียนทุกคนช่วยกันคิดหน่อย ครูว่าใครจะทำได้อย่างไร
ครูจะหาโจทย์คำถามให้อีกครั้งหนึ่งนะ" แล้วครูก็บอกโจทย์เลขของคิเรกอีกครึ่งหนึ่ง

มัทนาคิดไม่ออกเลยว่าจะทำอย่างไร จะเริ่มตรงไหน จะไปทางไหน เห็นเพื่อน ๆ
ซึก เขียนตัวเลขลงในเศษกระดาษ ชวครูยกมือขึ้นพร้อมรับ

ครูมองหน้าคนยกมือ มองคนโน้น มองคนนี้ แล้วก็เริ่มเรียกนักเรียนคนหนึ่ง
"มณฑไปที่กระดานดำ ลองทำให้เพื่อน ๆ ครูว่าคิดได้อย่างไร"

มัทนาของกระดานดำแทบไม่กระพริบตา ขณะที่มณฑเขียน $\frac{5}{25} \times 100$
มณฑคิดได้อย่างไรว่าต้องทำอย่างนั้น ทำไมจะต้องเอา 100 ไปคูณ 5 แล้วเอา 25 ไปหาร
มัทนายាយามองขณะที่มณฑเขียนและอธิบายไปควบ แต่เธอก็ตามไม่ทัน เธอรู้สึกว่าเธอคงเป็น

นักเรียนคนเดียวที่ยังไม่เข้าใจอะไรเลยในชั่วโมงนี้" ทุกคนเข้าใจแจ่มแจ้งแล้วใช่ไหมว่ามดพล
 ศึกษายังไร" คุณครูพุกชน "ก็เรกเข้าใจแล้วหรือยัง สุนัย มัทนาละ มัทนาหนารอน ขณะที่คุณ
 ตอบคุณครูว่า "เข้าใจแล้วละ" ถ้าเธอบอกความจริงว่าเธอไม่เข้าใจเลย คุณครูจะตองให้
 มดพลอธิบายอีก และถ้าเธอยังไม่เข้าใจอีกจะทำอย่างไร "คือเวลานักเรียนเก่งมากทุกคน ต่อไปนี้
 เราจะช่วยกันทำโจทย์เลขหน้า 56 บนกระดานคำ ทำที่ละ 3 ข้อ 3 คน ให้กัญญาทำข้อ 1
 มัทนาทำข้อ 2 และมาณพทำข้อ 3 " คุณครูสั่งงาน มัทนาแหมขาวอนเมื่อเดินไปที่กระดานคำ
 กรรณทองอายุเพื่อน ๆ แนนอน และคุณครูก็จะตองถามว่าเหตุใดเธอจึงบอกว่าเข้าใจแล้ว ขณะนั้น
 เองกระดิ่งพักกลางวันก็กังขึ้น มัทนาถอนหายใจอย่างโล่งอก เหมือนพระมาโปรดแท้ ๆ แต่เมื่อคิดถึง
 ชั่วโมงต่อไปเธอเริ่มใจสั่น

(มัทนาจะทำอย่างไรดี)

หนังสือขาย

โรงเรียนเลิกแล้ว เสาวรสรีบวิ่งไปยื่นหนังสือที่นานานาชาติที่ห้องสมุด คุณครูเคยยื่นหนังสือเล่มนี้ไปอ่านให้นักเรียนฟังในชั่วโมงภาษาไทย ส่วนมากคุณครูให้นักเรียนเลิกเปลี่ยนกันอ่านวันละ 5 นาที เท่านั้น เสาวรสชอบอ่านนิทานในเล่มมาก และเมื่อคุณครูบอกว่าใกล้จะสอบแล้วและไม่มีเวลามากพอที่อ่านนิทานกันได้อีก คุณครูก็เลยให้งดไว้ก่อน เสาวรสจึงยื่นหนังสือไปอ่านเองที่บ้าน

แต่เมื่อเสาวรสวิ่งออกจากห้องสมุดมาจนเกือบจะออกประตูโรงเรียน ก็มีคนชนไถ่ "เธอลืมยื่นหนังสือจากคุณครูประจำห้องสมุด เพราะความถี่ที่เห็นหนังสือวางอยู่บนชั้น เมื่อคว่ำไถ่แล้วก็วิ่งออกมาเลย เสาวรสสะดุ้งใจวิ่งกลับไปอีก เธอคิดในใจว่า "พรุ่งนี้ก่อนโรงเรียนเข้าเราจะไปจัดการยื่นเสียให้เรียบร้อย คุณครูคงไม่ว่าอะไรหรอก"

วันต่อมา เสาวรสตื่นนอนด้วยความสดชื่น เมื่อค้นฝนตกหนักเธอถอนหายใจอย่างสบาย เสาวรสทำธุระตอนเช้าเสร็จเรียบร้อยแล้วก็လာทักคุณแม่พร้อมที่จะเดินทางออกจากบ้านไปโรงเรียน แต่เมื่อเปิดประตูบานออกไปเธอต้องร้องอุทานอย่างตกใจเมื่อเหลือบไปเห็นหนังสือที่นานานาชาติตกอยู่บนพื้นดินใกล้ถนนมะม่วง

โอ๊ะอะไรกันนี้ หนังสือเปียกฝนและโคลนไปหมด คุณครูคงไม่รับกันแน่ ๆ "เสาวรสลงโทษตัวเองที่แสนจะสะเพร่า เมื่อตอนเย็นวันก่อนเธอเอาหนังสือไปให้อ่านใกล้ถนนมะม่วงอ่านจนพอใจแล้วก็ไปวิ่งเล่นจนมืด และลืมทิ้งไว้ไม่เก็บเข้าบ้าน เมื่อฝนตกหนังสือจึงมีสภาพเป็นอย่างนี้

หนังสือเล่มนี้ราคาแพงหลายสิบบาท ลำพังแต่เธอคนเดียวไม่มีปัญญาซื้อในห้องสมุดแน่ ถ้าจะขอเงินคุณแม่ คุณแม่ก็คงไม่ยอมให้ขายจะค่าไปเสียหลายวัน ทั้งยังจะทำให้เธอพลอยอดได้รองเท้าคูใหม่ไปขาย ถ้าเธอจะรักใ้รักมีอยู่ทางเดียว คือต้องเจียกเล่าอาหารกลางวันไปเสียส่วนหนึ่งทุก ๆ วัน เป็นเวลาถึงสองเดือน เธอจะทนไหวหรือ

แต่แล้วเสาวรสก็นึกขึ้นไถ่ "เมื่อวานนี้เรายังไม่ได้เห็นหนังสือเล่มนี้ ใครจะ

รู้ละ ว่าเรายืมหนังสือเล่มนี้ออกไปจากห้องสมุดเมื่อหนังสือหายไปแล้ว คุณครูก็ลงจับผิดไถถามไม่ได้ เราจะโยนหนังสือทิ้งเสีย เพียงแค่นี้เราก็ไม่ต้องลำบากขออาหารเป็นก้อน ๆ

แต่เสาวรศักดิ์ก็ขัดแย้งในใจว่า "เอ ถ้าอย่างนั้นก็หมายความว่าเราเป็นขโมย ขโมยหนังสือนะซี เพราะคุณครูจะลงประกาศว่าหนังสือห้องสมุดหาย และถ้าห้องสมุดไม่ได้นหนังสือกัน นักเรียนคนที่ทำหน้าที่ตรวจหนังสือออกไฉนนั้น ก็จะต้องขอมาใช่ เขาจะต้องชดใช้ค่าหนังสือแทนเรา"

เสาวรศักดิ์ก็เดินไปโรงเรียนอย่างเหงเหงอย เธอคิดแล้วก็คิดอีก ใจหนึ่งอยากชดใช้ค่าหนังสือเพราะเป็นความผิดของเธอ แต่อีกใจหนึ่งก็อยากจะทำเฉยเสีย ตัวเองจะได้ไม่ลำบากให้คนอื่นรับเคราะห์ให้ไปแทน

(เสาวรศักดิ์ก็สับสนใจอย่างไร)

ใครเป็นคนผิด

กระทั่งเข้าเรียนตอนเช้า คณิงนิจตื่นเช้า ๆ ก็ใส่ชุดหน้าโรงเรียนไปเข้าแถว
เป็นคนสุดท้าย ข้างหน้าเธอเป็นกลุ่มนักเรียนหญิงซึ่งเดินทยอยกล่อเลนกันไปด้วยความสนุสนม
คณิงนิจอยากเป็นคนหนึ่ง ในกลุ่มคนเหล่านั้น เขาย้ายมาเรียนที่โรงเรียนนี้ไ้หนึ่งเดือนแล้วแต่ยัง
ไม่มีเพื่อนเล่นเลย ที่โรงเรียนเกาคณิงนิจมีความสุข มีเพื่อนเล่นมาก เมื่อย้ายมาเข้าเรียน
ที่นี่ ชีวิตของเขากลับเจียบเหงา ไม่มีเพื่อนแม่แถมแถมเสีย

คนที่นั่งอยู่โต๊ะหน้าคณิงนิจคือจิรภา จิรภาที่มีเงินใช้จ่ายพุ่มเฟิย มีเพื่อนมาก
และเป็นนักเรียนหญิงหัวโจกในชั้น นักเรียนคนอื่น ๆ กูจะเกรงกลัวเขา ไม่เคยมีใครกล้าว่า
หรือตำหนิเธอสักคนเสีย

คณิงนิจคิดว่า เธอจะมีความสุขมากหากจิรภาเป็นเพื่อนสนิท เพราะจะทำให้
คนอื่น ๆ ตามมาเป็นเพื่อนเธอด้วย

ก่อนที่คณิงนิจจะก้าวข้ามบันไดขึ้นเรียน เธอบังเอิญเหลือบไปเห็นจิรภาถึงกระดก
แผ่นหนังสือออกมาจากกระเป๋ากระโปรง คณิงนิจเห็นเป็นรูปแผ่นหนังสือที่จะฉีกขาดออกมาจากหนังสือ
เธอเห็นจิรภาจับทั้งกระดกแผ่นนั้นลงดังฉวงแล้วหันไปถูรอบ ๆ คุย เกรงว่าจะมีใครเห็น เมื่อ
รู้ว่าคณิงนิจมองอยู่ก็หันมาแกล้งวิ่งเข้าห้องเรียนไปทันที

บ่ายวันนั้น คุณครูมีอารมณ์ไม่แจ่มใสเลย เพราะเมื่อเปิดหนังสือแผ่นที่จะแสดง
ให้นักเรียนดู ก็พบว่าหน้าหนังสือที่ต้องการโฆษณาหายไป คุณครูสงสัยว่าจะทำจาก คือคำร้อง
"คำร้อง กรุเห็นเธอใช้หนังสือนี้เป็นคนสุดท้ายนะ เธอฉีกหน้านี้ออกไปให้ไหม"
เมื่อคำร้องปฏิเสธว่าไม่รู้เรื่องและไม่ไ้ฉีกออกไป คุณครูยิ่งอารมณ์เสียและเมื่อ
ถามนักเรียนว่าใครฉีกคำร้องไปได้ ก็พูดชว

"ฉนั้นจะไม่เสียเวลาไปกับเรื่องนี้อีกต่อไปแล้ว คำร้อง เด็กเรียนนั้น เธอมาหาฉัน
อีกก็แล้วกัน"

ตำรวจ มักถูกลงโทษเสมอ โดยอยู่ท่ามกลางสะพานของเรือนหลังโรงเรียนเล็กแล้ว
เป็นประจำ เขาชอบวิ่งเล่นกับเด็กเรียนหญิงวัย เมื่อนานก่อนที่มารณคณิงนิจลงที่สนาม คณิงนิจ
จึงบอกว่า "สมน้ำหน้าแล้วถูกทำโทษเสียอีกก็ด๊ เกเรนัก"

แต่แล้วคณิงนิจก็ชนไคกา เธอได้เห็นจิราทั้งแผนที่แผนที่ลงถึงผ และนึก
ไคกาเมื่อเขาจิราไรแผนที่ก่อนเป็นคนแรกเธออาจทำชาติโดยไม่ไคถึงใจแล้วเธอไปทิ้งเสีย
โดยไม่ให้ใครรู้ได้ คณิงนิจแอบมองไปที่จิรา ก็เห็นจิราส่งสายตามองมาคล้ายกับจะพูดว่า
"อย่าบอกนะเธอ"

คณิงนิจควรจะบอกความจริงทั้งหมดให้คุณครูทราบหรือจะอย่างไรก็ดี

ใครจะช่วยคุณเธอ

วันนั้นเสรีอยู่ในชุดเครื่องแบบลูกเสือ กลางวันแตรร่อนจกเหงื่อออกจนหลังเสื้อเปียก เขานั่งหน้าตู้เด็กนักเรียนชาวนอน เพื่อกลับไปยังประทานอาหารที่บ้าน ขณะที่ทำหน้าที่ เสรีเป็นกังวล อยู่กับการบ้านวิชาภาษาไทย ซึ่งยังไม่เสร็จ เพราะเมื่อคืนนอนหลับไปเสียก่อน เสรีตั้งใจว่าเมื่อ ตู้เด็กนักเรียนชาวนอนเสร็จเรียบร้อยแล้ว และเมื่อหมดเวลาในหน้าที่ของเขาแล้ว เขาจะรีบขน ไม่ทำการบ้านทันที

เมื่อเสรีตู้เด็กนักเรียนกลุ่มสุดท้ายชาวนอนเสร็จ เขามองนาฬิกา เห็นว่าเหลือเวลาอีก สองสามนาทีที่จะหมดหน้าที่ของเขา มันยิ่งเขาเหลือบไปเห็นพรรค นักเรียนชั้นประถมปีที่สอง เพิ่ง โผล่ออกมาจากอาคารเรียน พรรคไม่รีบร้อนเลย เกล็ดไถลอยู่ในคอกัน จนเสรีนึกรำคาญ จึงร้องเรียก พรรค "พรรค ไว ๆ หนอย พ่ะเลิกละ" พรรคเดินเร็วขึ้นอีกนิดหนึ่ง แต่ยังไม่หยุดเก็บก้อนดินโยนเล่น และเมื่อเดินมาถึงประตูโรงเรียน เธอกลับหยุดชะงักคล้ายกับนกอะไรขึ้นมาได้ แล้วร้องบอกว่า "พี่เสรี หนูล้มสตาฟทั้งไว้ในห้องเรียน ต้องกลับไปเอา พักผ่อนหน่อยนะ" แล้วพรรคก็หมุนตัวกลับ เข้าประตูโรงเรียนไปใหม่ "พรรค พรรค" เสรีร้องเรียก "กลับมาก่อน กลับมาเร็วสตาฟก็ไม่ได้ หายหรอก" แต่พรรคไม่ฟังเสียง กลับเดินเร็วขึ้น

เสรีมองนาฬิกา เขาหมดเวลาในหน้าที่แล้ว ทำไมจะต้องคอยคุณเธออยู่อีกเล่า ลูกนั้นก็เกลียดมาก และไม่รู้วามเมื่อไรจะกลับออกมาอีก เสรีก็ระแวงระวายใจเมื่อนึกถึงว่า จะต้องรีบทำการบ้านให้เสร็จทันเวลาเรียนในตอนบ่าย แต่เสรีก็ไม่สบายใจที่จะละทิ้งหน้าที่ไป เกรงว่าถ้าพรรคกลับมา และเมื่อชาวนอนไม่มีใครคอยดูแลช่วยเหลือ เธออาจถูกรถชนเอาอีกได้ แล้วเรื่องจะยุ่งกันใหญ่ เสรีจะทำอย่างไรดี

กรุงเทพ ฯ ในฝัน

อีกเดือนหนึ่งจะถึงวันเด็ก โรงเรียนต่าง ๆ ในตำบลบ้านทรายขาว ตลอดจนทั่ว
จะจัดงานเป็นโครงการกันทุกปี โดยจะให้โรงเรียนทุกโรงเรียนไปชุมนุมกันที่โรงเรียน
มัธยมวิทยา จะมีการแข่งขันกีฬา เล่นเกมส์ แสดงบนเวที และรับประทานอาหารร่วมกัน

กนิยเป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมวิทยา เขาเป็นหัวหน้าทีมฟุตบอล และเป็นโค้ช
(คนรักษาประตู) ที่เก่งเป็นเยี่ยม เขานำถ้วยชนะเลิศมาให้โรงเรียนหลายใบแล้ว สำหรับ
เรื่องกีฬาในวันเด็กปีนี้ เพื่อนร่วมโรงเรียนและคณะครู ได้ลงมติเลือกกนิยให้เป็นหัวหน้าและเป็น
โค้ชประจำฟุตบอลอีกเช่นเคย ทุกคนหวังจะได้ครองถ้วยชนะเลิศฟุตบอลเพียงอย่างเดียว เพราะ
กีฬาประเภทอื่น ๆ เช่น บาสเกตบอล ตะกร้อ หว้างขามตาชาย กุระสู่โรงเรียนอื่น ๆ ไม่ได้

กนิยกับเพื่อนร่วมทีมฟุตบอลจึงลงซ้อมอย่างหนักหลังโรงเรียนเลิกแล้วทุกวัน ทุกคน
ต้องการให้โรงเรียนมีชื่อเสียงอย่างเคย และไม่ตกอันค้ำ กนิยรู้สึกว่าเขาเป็นความหวังของทุกคน
มากที่สุด จึงทุ่มเทกำลังกายกำลังใจให้เต็มที่

อีกสองวันจะถึงวันเด็กแล้ว กนิยเก็บรองเท้ากลับมาบ้าน เขารู้สึกสบายใจเมื่อคิดว่า
เขาจะนำชัยชนะมาให้โรงเรียนได้แน่นอน

มาถึงบ้าน กนิยพบคุณตานั่งคุยอยู่กับคุณแม่ จึงเข้าไปกราบท่าน คุณแม่พูดยกย่อง
"คุณตาบอกว่ามีของขวัญชิ้นพิเศษไว้ให้ลูกในวันเด็กนะจ๊ะ แม่ก็เฝ้าใจเป็นอะไร"

กนิยมองหน้าคุณตาด้วยความงุนงง คุณตาอยู่กรุงเทพ ฯ นาน ๆ จะมาหาสักครั้งหนึ่ง
เราไม่เคยไปเยี่ยมคุณตาและไม่เคยไปกรุงเทพ ฯ เลย

คุณตาพูดยกย่อง ๆ ว่า "ตาจะพาหนูไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ สักสามสี่วัน จะมาส่งถึงบ้าน
ให้ทันเปิดโรงเรียนในวันจันทร์ คุยยากกับพี่ทงคอยหน่อยแล้ว พรุ่งนี้ตอนค่ำเราจะขึ้นรถไฟจากที่นี่
จะถึงกรุงเทพ ฯ ตอนเช้ามีของขวัญวันเกิดพอดี เราจะพาไปชมพระบรมมหาราชวัง ไปเที่ยวสวนสัตว์
ดูสัตว์ที่ขี้หนุจะชิวหรือพ่ายเรือก็ได้ และถ้าหนูอยากเห็นทองฟ้าจำลอง สะพานพุทธยอดฟ้า

สนามบินดอนเมือง หรืออื่น ๆ ที่หนูเคยอ่านพบในหนังสือเราก็ยังมีเวลา อีกบ้างก่อนเดินทางกลับ

"หนูเคยรบเร้าคุณตาทั้งหลายหนแล้ววอยากไปเห็นกรุงเทพ ะ คราวนี้คงสนใจนะจ๊ะ แม่ก็ใจทรยจัง" คุณแม่พูด

ขณะนั่งฟังคุณตาพูด คุณตาพองโตด้วยกามยินดี แต่แล้วก็นั่งไขว่คว้า ในวันเสาร์นี้ เขามีงานสำคัญจะต้องทำเพื่อโรงเรียน เพื่อคุณครูและเพื่อน ๆ ทุกคน เขาก็น้อยอยากไปกับคุณตา มากจึงคิดเขาชวนตนเองว่าเขาได้ช่วยเหลือโรงเรียนมาพอแล้ว ทุกคนไม่ควรตำหนิ ถ้าเขาจะละทิ้งไปครั้งนี้ แต่เมื่อนึกถึงทุกคนที่ฝากความหวังแก่เขาไว้ เขาก็เริ่มลังเลใจ ไม่ทราบว่า จะตัดสินใจอย่างไรดี

ผู้แทนนักเรียน

เลิกเรียนแล้ว ก็แก่วีรกับกลับมา พบคุณแม่ที่หน้าบ้านพอดี ก็แก่วีรกับคุณแม่
แล้วเลวว่า "คุณแม่คะ วันนี้เพื่อน ๆ ในห้องเขาเลือกหนูให้เป็นผู้แทนนักเรียนของห้องเขาไป
เป็นสมาชิกผู้แทนนักเรียนของโรงเรียนคะ แล้วอีกอาทิตย์หนึ่งสภาผู้แทนนักเรียนจะออกเสียงเลือก
ทั้งประธานสภา ฯ แม่แทนแทนจ๊ะ หนูได้รับเลือกเป็นผู้แทนนักเรียนของห้องนี้คะ เพื่อน ๆ
เขาวางเป็นเพราะหนูเป็นคนมีเหตุผล มีความรับผิดชอบและขยันขันแข็ง เพื่อน ๆ เขาวางคะ
หนูไม่ใหญ่โตคนเดียว เราบอกสภาผู้แทนนักเรียนต้องการคนแบบหนูแหละคะ

วันต่อมา ในขณะที่ถึงแก่วีรกับเข้าไปหาที่ประชุมสภาผู้แทนนักเรียนครั้งแรกนั้น
ก็แก่วีรกับสมาชิกผู้แทนนักเรียนชั้นสูงกว่า ใคร ๆ ก็รู้จักสมมติดี เพราะเขาเป็นยอดนักกีฬาของ
โรงเรียน และเป็นคนรูปหล่อเสียด้วย สมมติเดินเข้ามาหาที่แก่วีรกับถามว่า

"สวัสดิ์กับ ใจยกย่องที่ได้รับเลือกเป็นผู้แทนของห้อง คิดจะสมัครเป็นประธาน
สภา ฯ กัยหรือเปล่าครับ"

"ไม่หรอกคะ ขอเลือกพี่ ๆ ก่อนดีกว่า คุณสมมติคะ"

สมมติพูดชวนทีท่าว่า "ผมสมัครแนกรับ แต่ไม่แน่ใจว่า จะได้รับเลือกหรือเปล่า
คุณแก่วีรกับคะแนนไหนไหม" สมมติเริ่มหาเสียงให้ตนเอง

"ฉันแน่ใจว่า คุณต้องได้รับเลือกเป็นประธานสภานักเรียนแน่ ๆ เลย เพราะ
ใคร ๆ ก็รู้จักคุณทั้งนั้น มีใจเออะคะ ฉันเลือกคุณแน่ ๆ "แก่วีรกับให้สัญญา

"แหม ชอบคุณจริง ๆ ชอบคุณมาก ๆ อย่างน้อยก็ใจของคุณมากกว่าเสียงหนึ่ง
ถึงแม้ผมจะมีใจมากกว่าก็ตาม แต่คงหาเสียงไว้อีกครับ" สมมติพูดอย่างสบายใจ

ตลอดเวลาประชุมนั้น แก่วีรกับก็สังเกตเห็นนักเรียนคนหนึ่ง เขาชื่อไพฑูริย์
แก่วีรกับคิดในใจว่า "คุณไพฑูริย์นี่เป็นคนเอาจริงเอาใจดีมาก สนใจในการประชุมและกิจกรรม

นักเรียนมากจริง ๆ เขามีความคิดดี ๆ มากเลย และดีกว่าทุกคนในที่นี้"

ในการประชุมครั้งที่สองถึงแกพยายาเปรียบเทียบสมคึกกับไพบูลย์ แลกรู้สึก
ไม่สบายใจเมื่อกี้ว่า "คุณสมคึก ไม่เห็นมีความคิดเห็นอะไรเลย ไม่คอยสนใจการประชุม
เสียเลยที่เรากำลังพูดกันถึงเรื่องอะไร พูดยออกมาแต่ละครั้งเขย้งเลย เราเองก็ไปสัญญาว่า
จะเลือกเขาเสียเลย ตอนนี้อยากเลือกเขาสักนิด เราเชื่อว่าคนในกลุ่มนี้ คนไพบูลย์จะเป็น
หัวหน้า เป็นผู้นำที่ดีที่สุด นี้เราจะทำอย่างไรดีนะ ไม่อยากเสียคำพูดที่ให้ไว้กับสมคึก แรกอยาก
โดนดี ๆ เกง ๆ มาทำงานให้แกพวกเราและโรงเรียนของเรา"

ถึงแกตัดสินใจไม่ถูกว่าจะดะแนให้ใคร เขารู้สึกลำบากใจ เพราะเกิดความ
รับผิดชอบสองอย่าง

หนีโรงเรียน

ที่โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนมาก การดูแลของครูยากแก่การดูแลทั่วถึง และเพื่อฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและรักตัวเอง โรงเรียนจึงให้สารวัตรนักเรียนทำหน้าที่สอดส่องดูแลและควบคุมประพฤติของนักเรียน เมื่อเกิดเรื่องราวแรงก็จะแจ้งให้ครูทราบ

แกงไทย เป็นนักเรียนที่ใครรับแกงตั้งเป็นสารวัตรนักเรียน เพราะมีความประพฤติและอยู่ในชั้นสูงสุด ในชั้นของแกงไทยมีทั้งนักเรียนที่ประพฤติดี และที่เกเร แกงไทยคบเพื่อนได้ทุกคน ลำไยเป็นเพื่อนคนหนึ่ง เป็นคนรอบสนทน มีเพื่อนมาก บางครั้งจะชวนเพื่อนไปทำในสิ่งที่ไม่ค่อยดี ๆ เช่น ขโมยมะม่วงบ้าง ยิงนกบ้าง หรือไม่เล่นการพนัน แกงไทยเคยเตือนเกี่ยวกับเรื่องนี้เสมอ ลำไยรับฟัง แต่แกงไทยไม่ทำอยู่เสมอ

วันหนึ่งในตอนกลางวัน ขณะที่แกงไทยดูแลความเรียบร้อย ก็พบว่าลำไยหนีออกไปเล่นการพนันกับเพื่อนนอกโรงเรียน ความผิดร้ายแรงมาก ถ้าโรงเรียนทราบ เขาได้เคยตักเตือนเพื่อนบ้างแล้ว ขณะที่เขามีหน้าที่กองรายงานความเรียบร้อยและเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ครูทราบ แกงไทยจะทำอย่างไรดี

แมกยูแจเสีย

ก่อนโรงเรียนเช้าตอนเช้า ชานีพาสมภพ ไปที่ประตูหลังตึก ปกติประตูนี้ปิดตาย
อยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นทางเข้าไปในห้องคุณครูใหญ่และห้องเก็บของที่มีค่าของโรงเรียน
ขณะนั้นมีนักเรียนชายอีกสองคนคอยอยู่ที่นั่น ห้าทางคล้ายกับว่ากำลังมีเหตุการณ์ที่น่าคนสนใจ

"อะไรกันนี่ สมภพถามอย่งไม่เข้าใจเรื่องราว

"จู่ ๆ สมภพเบง ๆ หนอย อยู่นั่นละ" ชานีเข้าไปใกล้ประตู บิ๊คแมกยูแจออกได้
อย่างง่ายดาย แล้วเปิดประตูใหญ่ "เห็นไหม แมกยูแจมันเสียแล้ว ถ้าคุณครูรู้เรื่องก็คงตามมาได้
ไหม แน ๆ"

นักเรียนคนหนึ่งพูดขึ้นว่า "สมภพเอ๋ย พวกเรารู้ว่าแมกยูแจมันเสียตั้งแต่เมื่อ
วันวานนี้แล้ว ตอนเช้าพวกเรากำลังเข้าไปข้างใน นอยเอ๋ย สนุกจังเลย เราเข้าไปในห้อง
สำคัญทั้งสองห้องนั่นแหละ รู้ไหมชานี ขาชั้นไปเกาะท่อนไม้ของคุณครูใหญ่เรียนนะ"

สมภพหัวเราะเบง ๆ เมื่อนึกถึงภาพตอนนี้ ใส่เสื้อลายพริ้วไว้นอกกางเกง
แล้วไม่รีบรื้อยแกะเข้าไปนั่งวางส่งจู๋บนเก้าอี้ของคุณครูที่เก่งกว่าเรียนรื้อยอยู่เสมอ แต่ชานี
ก็หัวเราะสมภพที่พูดขึ้นว่า "เออพวกเรา มีใครหรือเปล่าที่จะไปบอกคุณครูว่าแมกยูแจมันเสีย
ทั้งไว้อย่างนี้ ไ่ม่ไถะ"

ชานีทำหน้านิ่ง พูกรว่า "นายอยากเอาหน้ารี นายคิดว่าพวกเราจะทำอะไร
คิดว่าพวกเราจะเผาโรงเรียนกันหรืออย่างไร"

"เปล่าหรอก ผมไม่คิดว่าในพวกเราจะมีใครทำอะไรให้โรงเรียนเสียหาย
แต่ผมกลัวก็คือ กลัวว่าจะมีคนข้างนอกรู้ และลอบเข้ามาขโมยของ ซึ่งมันอาจจะเป็นไปได้
ใครจะรู้" สมภพให้ความเห็น

"ไม่มีใครจะรู้ใครหรอกจนกว่าประตูมันเปิดได้ ถึงไม่มีใครในพวกเราปากบอน

สมภพนายคงไม่ยากเอาหน้า แล้วทำแผนของเราเสียหมดนะ เราคิดไว้แล้วว่าถ้าเราจะทำอะไรกันบ้าง นึกแล้วเขียวนะว่าจะไม่บอกไหนยูริ สมภพ" ธานีพูดแล้วก็รีบหันหลังวิ่งประตู่ไป เพราะเห็นคุณครูคนหนึ่งกำลังเดินผ่านมา

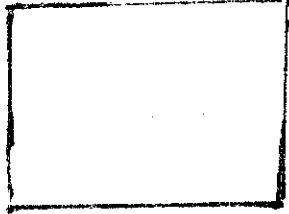
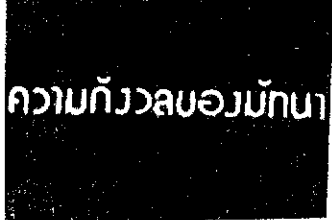
ในหัวไม่แรกนี้นั้นสมภพเรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง ตาจ้องมองกระดานดำ แต่ใจคิดไปต่าง ๆ นานา ปกติเขาไม่ชอบฟังครู คราวนี้ถ้าเขาไปฟังครู คนอื่นจะคิดว่าเขาเอาหน้าหรือไม่ สมภพรู้สึกว่าเขากำลังแก้ปัญหาในคนเดียวไม่ได้แน่ ธานีกับเพื่อน ๆ คงไม่ตั้งใจทำลายสิ่งของของโรงเรียนขณะที่เขาเล่นข้างใน แต่ถาพวกเขาเข้าไปทำโน่นทำนั่นของที่ไม่ใช่ของเล่น เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องดนตรี หรือเก็บบันทึกอะไร จะเป็นอย่างไร ยิ่งกว่านั้นถ้ามีคนภายนอกที่ไม่รักโรงเรียนเข้าไป อะไรจะเกิดขึ้น

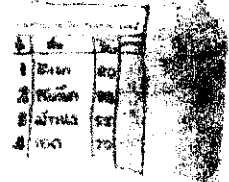
สมภพเผลอคิดไปต่าง ๆ นานา เมื่อเห็นคุณครูมองหน้าก็สะดุ้ง หันกลับไปจ้องกระดานดำใหม่ ใจยังคิดต่อไปว่า "เอ เรานี่มันเป็นกังวลอยู่ไปทำไมกันนะ ป่านนี้การโรงอาจจะมีอยู่แล้วก็ไ้ความถูกแฉนั้นเสีย แต่ทำไมก็โกรธจนกว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้น เราคงเสียใจที่ไม่ได้บอกให้ใครรู้เสียก่อน เราไม่อยากเป็นคนขวางฟอง เราไม่อยากทำลายความสัมพันธ์ของเพื่อน แต่เราก็ไม่อยากจะให้เหตุร้ายเกิดขึ้นเลย เฮ้อ เราจะทำอย่างไรดี

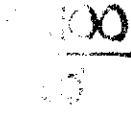
ภาพผนวก ก.
บทสไลด์ - เทป

ตัวอย่างบทสไลด์ประกอบคำบรรยายที่มีโครงเรื่องก่อนคำบรรยาย

เรื่องความกังวลของมัทนา

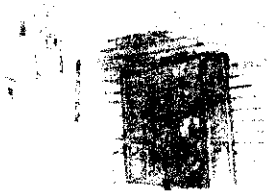
ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
1		โศก
2		ความกังวลของมัทนา
3		มัทนาแอมเมองนาฬิกาของครูด้วยความไม่สบายใจ เมื่อเวลาอีก 20 นาที จึงจะหมดชั่วโมงเรียน
4		เธอใจเกินแรง เมื่อเห็นครูกำลังมตะตามตัว และพูดว่า " มันได้ทำอะไรอีกในนี้ ใครไม่เข้าใจ ตรงไหนบ้าง เรื่องนี้ยากพอสมควรนะ "

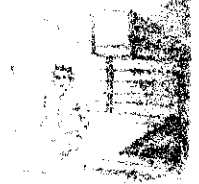
ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
6		มีคนมาขโมยเอาของแปลก เพราะเธอเริ่มชอบในวิชา คณิตศาสตร์ เธอมีความรู้คิดว่าเธอเริ่มโตแล้ว เอาใจใส่ทุกวิชาที่เรียน ๆ วิทยาลัยเธอเลือกในวิทยาลัย หรือจะบอกให้ครูอธิบายให้ฟังไหม เพราะเธอรู้ว่า เธอจะคิดหาใจ
7		เธอเริ่มได้แล้ว เธอพยายามช่วยตนเองอย่างเต็มที่ จะทำอะไรก็ได้ ๒๕ คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน ซึ่งกว่าจะได้เลือกหาแบบครบถ้วน
8		ดีแรก เธอมีเงินสาม " เธอสรุปสมมติว่าเธอมีเงิน 20 บาท ใจไปเสีย 10 บาท แล้วในเมื่อคิดว่าเน้นร้อยละเท่าไร เธอเข้าใจ และคิดได้ "
9		แต่ถ้าใจไป ๕ บาท คิดเป็นร้อยละ 2๕ ของเงิน ที่เธอคิด ตามที่สมมติว่าเธอมีเงินเท่าไร เธอก็ยังเข้าใจใน โจทย์เลขข้อนี้เลยครับ "

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
10		" คิมมาก ดิเรก คำถามที่ดี นักเรียนทุกคน ลองช่วยกัน คิตซี จะต้องคิดอย่างไร "
11		ทุกคนกำลังคิดเลขและขีดเขียนลงบนกระดาษของตน อย่างตั้งใจ ยกเว้นหน้าคนเดียว ไม่รู้ว่าจะเริ่มตน ตรงไหน
12		เธอจะลองให้จิมได้รับรอยแฉวนะ สักกล่องมา อธิบายให้เขาคิดบ้าง สักกล่องออกมาอธิบายว่า เอา 100 คูณ 2 แล้วเอา 25 ไม่เอา ได้ไหมครับ
13		มีสักกล่องอธิบายแบบนี้ ทุกคนสนใจดีแล้วนะ มีใครสงสัยอีกบ้าง อ้อ มีห้แหละ เข้าใจไหม เข้าใจละ มีห้เอาตอนออกไป โดยที่ความจริง ตนเองไม่เข้าใจเลย

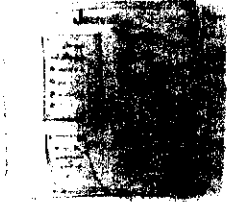
ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
14		ดีแล้ว เข้าใจกันหมดทุกตัวแล้ว ต่อไปนี่มันก็เรียนเปิด แบบฝึกหัดหน้า 56 ในพวกเธอไปทำแบบฝึกหัด ข้อ 4, 6, 7 เป็นการบ้าน และนำมาส่งครูในวัน พรุ่งนี้ละ
15		แล้วที่เรารู้กัน มันมาไม่ได้ทำการบ้านเขา เพราะ ไม่เข้าใจบทเรียน เมื่อครูถามถึงสมุดการบ้านของเธอ มันก็เกิดไม่ออก ถ้าเธอเป็นมันๆ เธอจะทำอย่างไร
16		อ้าวสิ

เรื่อง หนังสือหาย

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
1		โปสเตอร์
2		หนังสือหาย
3		โรงเรียนเล็กแล้ว ฝ่ายโรงเรียนจึงไปมีหนังสือที่ขายตามบ้าน ที่ของสมุด ดูด้วยหนังสือเล่มนี้ไปเอาไปไว้ที่โรงเรียน ในชั่วโมงภาษาไทยส่วนมากดูด้วยใบนี้ไว้ที่โรงเรียน จำนวน ๓ บาท เขาเห็น ฝ่ายโรงเรียนก็มาในเล่มนี้ และเมื่อดู ดูออกมาอีกเล่มจะสอนแล้วด้วยใบนี้ ก็จะเอาขึ้นมาดูอีก ดูด้วยใบนี้ไปอีก มาขึ้นหนังสือไปเอาเล่มนี้มา

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
4		แต่เมื่อเขารับรู้ถึงอาการของโรคภัยไข้เจ็บ ปรากฏว่าโรคภัยไข้เจ็บนั้นได้เข้ามามีผลต่อ จากความรู้สึกของจิตใจ เขาจะรู้สึกว่า วางอวัยวะที่เขารู้สึกว่าโดยปกติแล้ว ซึ่งเขารู้สึกว่าไม่ปกติ เขาจะรู้สึกว่า เขาจะไม่สามารถที่จะทำอะไรได้ เขาจะรู้สึกว่าตัวเองกำลังจะตาย
5		เขาจะรู้สึกว่าตัวเองกำลังจะตาย เขาจะรู้สึกว่าตัวเองกำลังจะตาย
6		เขาจะรู้สึกว่าตัวเองกำลังจะตาย เขาจะรู้สึกว่าตัวเองกำลังจะตาย

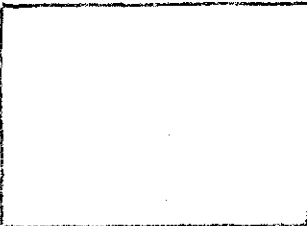
ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
7		แต่เมื่อเปิดประตูออกจากบ้าน เธอต้องรองอุทานอย่าง ตกใจ เมื่อเหลียวไปเห็นหนังสือนิทานนานาชาติตกอยู่ บนพนักเก้าอี้ที่มอมแมม
8		"โอ๊ะ อะไรกันนี่ หนังสือเปียกฝนและโคลนไปหมด ดูครู่ทองไม่รับดินแดน ๆ" เสาวรสลงโทษตัวเองที่แสน จะสะเพร่า เมื่อตอนเย็นวันก่อนเธอเอาหนังสือไปนั่งอ่าน ใต้ต้นไม้มอมแมม อ่านจนพอใจแล้วก็ไปวิ่งเล่นจนมืด และลืม ทิ้งไว้ในใต้เก้าอี้ที่บ้าน เมื่อฝนตกหนังสือจึงมีสภาพเป็น อย่างนี้
		หนังสือเล่มนี้ราคาแพงหลายสิบบาน ลำพังแต่เธอคงไม่มี เงินมาซื้อเอาไว้ของสมบูรณ์ ถ้าจะขอเงินจากแม่ ดูแม่ก็ คงไม่ยอมให้ เธอยังจะดูเข้าไปเสียหลายวัน หนังสือจะทำไม เธอพลอดรักใคร่ของเท่าตัวใหม่ไปด้วย ถ้าเธอจะเอาไป อยู่ทางเดียว ก็ต้องเจียดเวลาหาเวลากลางวันไปเสียส่วน หนึ่งทุก ๆ วันเป็นเวลาถึงสองเดือน เธอจะทนไหวหรือ

ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
10		แต่เจ้าวรศักดิ์เกรงใจว่าเราจะไม่พอใจ ถึงแม้สิ่งนี้เรา ใครจะรู้ว่าเราจะไม่พอใจ ไม่จากห้องสมุด เมื่อหนังสือหายไปในตู้ คงไม่ไกล เราจะโยนหนังสือทิ้งไป ต้องจำบอกกล่าวหาเราให้เร็ว
11		แต่เจ้าวรศักดิ์เกรงใจว่าเราจะไม่พอใจ ถึงแม้สิ่งนี้เรา ใครจะรู้ว่าเราจะไม่พอใจ ไม่จากห้องสมุด เมื่อหนังสือหายไปในตู้ คงไม่ไกล เราจะโยนหนังสือทิ้งไป ต้องจำบอกกล่าวหาเราให้เร็ว
12		ถ้าหนังสือหายไปในตู้ คงไม่ไกล เราจะโยนหนังสือทิ้งไป ต้องจำบอกกล่าวหาเราให้เร็ว

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
13		เข้าวรสได้ไม่ไร้ร่องรอยเลยทางใจของเขาออก เขาก็คิดว่าอีก อีก โดยที่เขายกตัวได้ทางนี้คือเพราะเห็นความผิดของ เจอ เขาก็ใจเสียก็ยกตัวเขาขึ้น ตัวเขาจะได้ไม่ ค้ำคอก ในที่นี้เขายกตัวเขาไปแทน (เข้าวรสตัวเขา ขึ้นใจของเขา)
14		ตัวดี

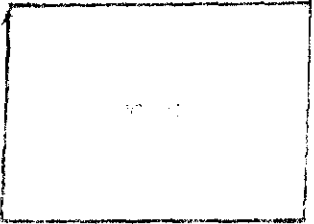
เรื่อง ไครเป็นเกย์

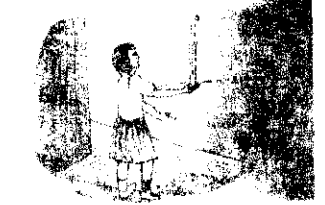
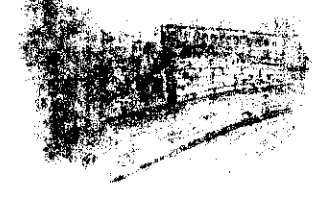
๑๖

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
1		ปกติ
2		ไครเป็นเกย์
3		กระดิ่งเขาเริ่มกลอนแล้ว คณีนิจไปเขามาแล้ว พงศมาเจอ เก็บลูกเขยไครเป็นเกย์ซึ่งเขยมาออกนอกเขตบ้านไปหาภรรยา คณีนิจมา คณีนิจมาเจอเขาเริ่มกลอนซึ่งในเขตบ้านเขา คณีนิจมาเจอ ตามมาเริ่มกลอนไครเป็นเกย์ ไครเป็นเกย์มาเจอคณีนิจมาเจอ ไครมาเจอ
4		คณีนิจมาเจอเขาเริ่มกลอนซึ่งเขยมาเจอคณีนิจมาเจอ เขยมาเจอคณีนิจมาเจอ และเขยมาเจอคณีนิจมาเจอ คณีนิจมาเจอเขาเริ่มกลอนซึ่งเขยมาเจอคณีนิจมาเจอ คณีนิจมาเจอเขาเริ่มกลอนซึ่งเขยมาเจอคณีนิจมาเจอ

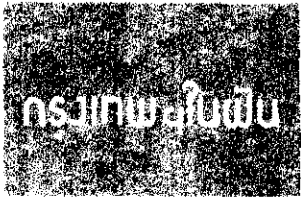
ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
9		กำลังมีลูกของโหม่เสียแล้ว เราขอ รับมันไว้เรื่งตามใจด้วย แล้วมันจะมาเป็นลูกของโหม่เสียแล้ว ถ้ามันจริงก็ ว่า "โหม่เสียแล้ว ลูกโหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว"
10		กำลังมีลูกของโหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว โหม่เสียแล้ว
11		กำลังมีลูกของโหม่เสียแล้ว
12		กำลังมีลูกของโหม่เสียแล้ว

เรื่อง ใครจะช่วยดูแลเธอ

ภาพที่	ภาพ (รูป)	คำบรรยาย
1		โผล่
2		ใครจะช่วยดูแล เธอ
3		ฉันเห็นเสื้ออยู่ในชุดเครื่องแบบลูกเสือ ถอดลงแล้วเวลาเดิน เสื้อออกจนเห็นเสื้อตัวใน เขาก็ถามว่าลูกเสือไม่เรียนวิชา ศาสนาเมื่อกลับไปที่โรงเรียนถามอาจารย์ท่าน
4		ตอนนั้นทำมาที่ เสื้อเป็นของขวัญจากพี่สาวมาฝาก ซึ่งมันทำไมเสื้อ เพราะเสื้อเป็นของขวัญจากพี่สาวมาฝาก ว่าเสื้อลูกเสือที่เขามาถามเสื้อเสื้อที่เสื้อเสื้อเสื้อ เมื่อเขาถามว่าในเสื้อที่เสื้อเสื้อเสื้อ เสื้อเสื้อเสื้อเสื้อเสื้อ การมาทำที่

ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
5		เมื่อเสร็จธุระแล้วก็รีบกลับบ้าน ข้ามถนนเสร็จ แล้วมอง ดูนาฬิกา เห็นว่าเกือบเวลาอีกสองชั่วโมงก็จะถึง เวลาของเธอ
6		ถึงแล้วเธอรีบเข้าไปในห้องนอน เธอคิดว่าเธอคงไม่เจอ หนังสือที่ออกมาจากตู้เสื้อผ้า เธอรีบไปหยิบดู แต่ก็ไม่เจอ เธอคิดว่ามันคงไปอยู่ที่อื่น เธอจึงรีบ ไปหามัน
7		เธอพบว่าหนังสือของเธอไม่อยู่ในตู้เสื้อผ้า เธอจึงรีบ ไปหามัน เธอคิดว่ามันคงไปอยู่ที่อื่น เธอจึงรีบ ไปหามัน
8		เธอพบว่าหนังสือของเธอไม่อยู่ในตู้เสื้อผ้า เธอจึงรีบ ไปหามัน เธอคิดว่ามันคงไปอยู่ที่อื่น เธอจึงรีบ ไปหามัน

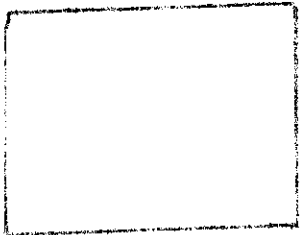
เรื่อง กรุงเทพมหานคร ในพื้นที่

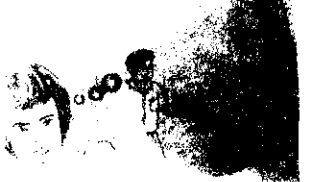
ที่	ภาพ	คำบรรยาย
		โพธิ์
		กรุงเทพมหานคร ในพื้นที่ อีกเขตหนึ่งจะลงวันเกิด โรงเรียนต่าง ๆ ในตำบลนั้น และชาวท้องถิ่นว่าจะจ้างให้ใครรับดูแลทุกปี โดย จะไปโรงเรียนทุกโรงเรียนไปดูแลทุกปีโรงเรียนต่าง กันจะจัดการแข่งขันกีฬา เทนนิส และฟุตบอล และ ยังมีประเพณีการแข่งกัน ยังมีอีกเขตโรงเรียนวังน้ำเขียว เขาเขื่อนขันธ์ขันธ์ขันธ์ และเขื่อนขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ สรรในโรงเรียนหลายในแล้ว ด้านนี้เรื่องกีฬาในท้องถิ่น เปรียบโรงเรียนและจะจัดโดยคนท้องถิ่นในท้องถิ่น และเขื่อนขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์ขันธ์

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
8		ลูกชายบอกว่า "ไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ อีกสามวัน จะมาถึง ถึงบ้านใกล้โรงเรียนเปิดในวันจันทร์ คุณยายกับพี่สาวคง อยู่แล้ว พรุ่งนี้ตอนค่ำเราจะขึ้นรถไฟจากที่นี่ จะถึงกรุงเทพ ฯ ตอนเช้ามีคอกของวัน เก่งขอด้วย"
9		เราจะไปดูพระบรมมหาราชวัง ไปเที่ยวสวนสัตว์ด้วย จะขี่ช้างหรือพาเรือกถี และถ้าอากาศร้อนลองไปจำลอง สะพานพุทธยอดฟ้า สำนวนกับตอนเมือง หรืออื่น ๆ ที่ไหน อ่านในหนังสือ เรายังมีเวลาไปอีกบ้างก่อนเดินทางด้วย
10		เดี๋ยวเราจะหาคนหลายคนแล้วจะพาไปเที่ยวกรุงเทพ ฯ คราวนี้เก่งสนใจ เหน็ดใจด้วย คุณยายพูด
11		พระยายิ่งพูดว่า คุณยายจงใจด้วยความดีใจ แล้วบอกว่า ถ้าใครว่า ในวันจันทร์นี้เขาจะมาที่นี่จะต้องพาไปโรงเรียน เพื่อไปดูและเพื่อน ๆ ทุกคน

เลขที่	ภาพ	คำบรรยาย
12		แต่เมื่อออกไปกลับดูตามากจึงคิดเขาอย่างตนเองว่า เขา ได้ช่วยเหลือโรงเรียนมาหลายปีแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างจำเป็น ถ้าเขาจะละทิ้งไปทรงนี้ เขาเมื่อคิดถึงทุกคนแล้วความ หวังแก่เขาไว้ เขาเริ่มลงมือใจ ไม่ทราบว่าจะลงมือใจ อย่างไรดี
12		สวัสดี

เรื่อง ผู้แทนนักเรียน

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
1		โต๊ะ
2		ผู้แทนนักเรียน
3		เมื่อวันเสาร์ ที่ ๑๖ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เวลา ๑๖.๐๐ น. ผู้แทนนักเรียนได้เดินทางไปเยี่ยมเยียนโรงเรียนวัดป่าสัก ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนสาย ๑๐๖ ตำบลบ้านทราย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี ในการนี้ ผู้แทนนักเรียนได้มีโอกาสได้พบกับคุณครูและนักเรียนของโรงเรียนวัดป่าสัก และได้ทราบถึงสภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนวัดป่าสัก ซึ่งมีความดีใจที่ได้มาเยี่ยมเยียนโรงเรียนวัดป่าสักในครั้งนี้ การนี้ ผู้แทนนักเรียนได้ขอฝากถึงคุณครูและนักเรียนของโรงเรียนวัดป่าสักว่า ขอให้ตั้งใจเรียนและตั้งใจสอนต่อไป ประธานสภาฯ

ภาพ	ภาพ	คำบรรยาย
10		ถึงแม้ว่าหัวใจในชุดขาวจะมองไม่เห็นใจ แต่หัวใจ เรายังเล็งความรับผิดชอบไว้เสมอ ในทุกขณะที่เราเป็น ผู้ดูแลของเขา อีกอย่างหนึ่งคือ ความรับผิดชอบที่เราได้รับ ของตนเองที่เราได้ดูแลเห็น ถึงความพยายามไปหาคณะที่เรา จนกระทั่งถึงเวลาได้ออกกองแล้ว
11		"เราจะมีแนวกันนะที่เราจะตกลงที่จะใจไทยแต่เดิม เรา ทำใจจริง จะเลือกใครก็ได้"
12		ถ้าได้

เรื่อง หันโรงเรียน

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
1		ไฟกล๊ส
2		หันโรงเรียน
3		ที่โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนมาก การดูแลของครูยากแต่การดูแลทั่วถึง และเพื่อฝึกนักเรียนให้มีความรับผิดชอบและตัวนักเรียนเอง
4		โรงเรียนจึงให้สารวัตรนักเรียนทำหน้าที่สอดส่องดูแลความปลอดภัยของนักเรียน เมื่อเกิดเรื่องราวแรงก็จะแจ้งให้ครูทราบ

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
5		แดงไทยเป็นนักเรียนที่โรงเรียนสงฆ์ในวัดราชโอรส เพราะมีความประพฤติดีและอยู่ในขั้นสูงสุด
6		ในชั้นเรียนแดงไทยทรงบิณฑบาตและทำกิจ แดงไทยคบเพื่อนได้ถูกต้อง
7		ดำไทยเห็นเพื่อนคนหนึ่ง แต่เห็นสติปัญญาดี มีเพื่อนมาก บางครั้งจะพาเพื่อนไปทำในสิ่งที่ไม่ควรทำ (เช่น) กินของขบเคี้ยว บ้างก็กินของไม่สะอาด
8		แดงไทยเคยได้ยินเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว ดำไทยจึงได้ บอกแดงไทยว่าอย่าทำ

ภาพ

ภาพ

คำบรรยาย

ทันใดนั้นในกลางคืน... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป...

10

ความฝันร้ายแรงมาก... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป...

11

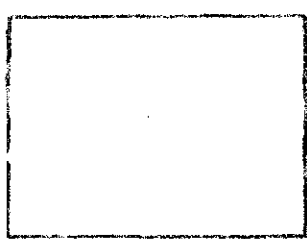
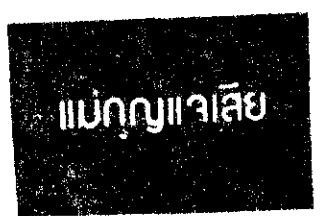
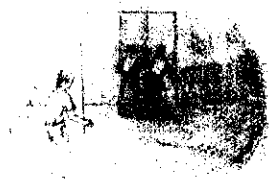
แต่ไหนจะหาทางไว้... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป... ข้าพเจ้าก็ได้ออกไป...

12

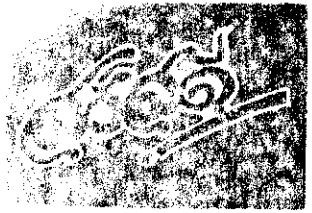
ส่วนนี้

เรื่อง แม่บุญจ๋าเสีย

ลำดับ	ภาพ	คำบรรยาย
1		โศก
2		แม่บุญจ๋าเสีย
3		ก่อนโรงเรียนเช้าก่อนเข้า จำที่ภาพออกใจไปประจักษ์ถึง ปลัดประจักษ์ใจกายอยู่ตลอดเวลา เพราะเป็นทางเข้าไปใน ห้องกุหลาบใหญ่และห้องเล็กของมีค่าของโรงเรียน ซะทีเดียว มักได้รับอีกสองคนตลอดอยู่ที่นี่ ว่าที่วาดลวดลายว่ากำลังมี ความสุขความสบายใจเกิดใหม่
4		"อะใจกันนี้" สมภาพตามอย่างไม่เข้าใจเรื่องราว "จู่ จู่" สมภาพ เขา ๆ เกือบ ลูบๆ เตะๆ บิดแม่บุญจ๋าออกแล้วไปประจักษ์ ใจแล้ว

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
5		นักเรียนอีกคนหนึ่งบอกว่า "พวกเราทราบว่าเคยเจอแต่เสีย ตั้งแต่เมื่อวันวานแล้ว ตอนเช้าพวกเราจึงแอบเข้าไปข้างใน เราเข้าไปในห้องส้วมห้องหนึ่ง คานี้เขาเข้าไปเกาะ บนเก้าอี้ครูใหญ่"
6		สมภารหัวเราะเบา ๆ เมื่อได้เห็นภาพหน้าไปเสียหลายร้อย ใบเอกกลางกองและดูไม่เรียบร้อย แต่มันใบกว้างส่งมา เกล้าของครูที่แต่งตัวเรียบร้อยอยู่เสมอ แล้วครูเดียว ก็พูดกับเขาว่า "พวกเราไปใครมรือเปล่าที่จะไปบอกครู ว่าเคยเจอแต่เสีย ถึงไว้อย่างนี้ไม่ใช่"
7		ธานีว่านายเขาว่า "นายบอกเอาสารี นรจิตพวกเรา จะทำอะไร คิดว่าพวกเราจะเอาโรงเรียนนี้หรืออย่างไร "เปล่าหรอก ผมไม่คิดว่าในพวกเราจะไม่มีใครทำอะไร โรงเรียนเสียเขาแต่งพวกเราก็คือ กลัวว่าคนเขาบอก บอกคนอื่นมาของสิ่งนี้เขาจะเห็นไปได้อีกจะรู้"
8		สังเกตในความถี่ "ไม่มีใครจะรู้ใครรอกันว่าระชุนเกิดได้ ถ้าไม่มีใครใน พวกเรามาก่อน สมภารยกคงไม่ยกเอาเขา มาทำใน ของเราเสียเขาบอกนะ เราคิดไว้แล้ววากันนี้เราจะทำอะไรกัน ปึกแล้วเสียจะว่าจะไปบอกให้พวกครู สังเกต "คานี้พูดกับ ก็กำลังจะปรอ้ว เราจะไม่พูดครูข้างล่างกันแล้วเดี๋ยว

ภาพที่	ภาพ	คำบรรยาย
		ในชั่วโมงแรกฉันเห็นสมภาพเรือนไม้สองชั้น เรือง กระจกมอง กระจกความถี่ใจคิดไปต่าง ๆ นานา ปกติเราไม่เคยคิดถึง จราจรถ้าเราไปห้อง สมฉันจะคิดว่าเขาเล่นมาเรื่อยไป
10		สมภาพรู้สึกละเขาจะบอกให้เขาไม่ว่าง ฉันกับเพื่อน ๆ ลงไป ใจทำคล้ายใจของของโรงเรียนขณะที่เขาไปเล่นข้างใน สม ภาพเขาเขาไปทดลองทำโน่นนี่นั่นของไม้ของเด็กเล่น เช่น เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องดนตรี หรือลูกตุ้มใหญ่ จะเห็น อย่างไร ถึงกว่านั้น ถ้ามีแบบอย่างนอกที่โรงเรียนเข้าไป อะไรจะเกิดขึ้น
11		สมภาพเขลอดิดไปต่าง ๆ นานา เมื่อได้ดูของจริงของเขาคิด อกกับใจของกระจกความถี่ใจ ฉันยังคิดว่า "เอ เรานี้ เป็นถึงวลอยทำไมถึงนะ บ้านนี้การโรงอาจจะมีเด็กโง่ คุยแจ่มกับเสียง แต่ทำไมไม่มีใครรู้ว่าจะมีลูกชายเกิดดี เรา คงเสียใจที่ไม่ได้บอกใครรู้เสียก่อน เราไม่บอกกับคนอื่น ของเราเอง เราไม่บอกกับใครว่าความทุกข์ของเรา เหมือนเด็กโง่ที่ถามใคร ไม่รู้ใครเกิดดีเลย
12		เมื่อ เราจะทำอย่างใด

๗	ภาพ	คำบรรยาย
		กล่าวถึง

ภาคผนวก ง.
แบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ชื่อ ชั้น โรงเรียน

แนวทางการตัดสินใจและให้เหตุผล(ยุติธรรม)

คำชี้แจง (ครูอ่านให้นักเรียนฟัง)

ต่อไปนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลซึ่งพบปัญหาที่ต้องตัดสินใจ นักเรียนจงอ่านหรือฟังด้วยความตั้งใจและคิดหาตนเอง คือ บุคคลที่อยู่ในเรื่องนั้น ในตอนท้ายของแต่ละเรื่องจะเป็นตอนที่นักเรียนต้องตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยจะมีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ ถ้านักเรียนเลือกคำตอบใดก็ตามตรงช่อง ☒ หน้าคำตอบที่ให้เพียงคำตอบเดียว จากนั้นขอให้นักเรียนเขียนเหตุผลถวายว่าทำไมนักเรียนตัดสินใจเช่นนั้น เพราะอะไร (ให้คำตอบข้อละ 2 เหตุผล) นักเรียนจะเลือกทำดีหรือทำไม่ดีก็ได้ สำคัญที่เหตุผลว่าทำไมจึงจำเป็นต้องทำเช่นนั้น การตัดสินใจของนักเรียนจะไม่ถือว่าผิดเพราะแบบทดสอบนี้ต้องการทราบเพียงว่าหากนักเรียนพบกับเหตุการณ์อย่างนั้นจะตัดสินใจอย่างไร และเหตุที่ตัดสินใจอย่างนั้นเพราะมีเหตุผลอย่างไร

หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำขอให้ชี้ถามไฉ่ก่อนลงมือทำ เมื่อเข้าใจแล้วเริ่มทำได้

หมายเหตุ ครูอาจยกตัวอย่างการตอบในสถานการณ์ที่ 1 ประกอบคำชี้แจง

1. ในตอนเช้า เมื่อนักเรียนเดินอยู่ถนนนอกโรงเรียน ได้พบกระเป๋าสเงินใบหนึ่งตกอยู่ เมื่อเปิดดูข้างในก็พบว่าเงินอยู่ 200 บาท และมีบัตรรวมหนังสือของเจ้าของกระเป๋าสเงินด้วย นักเรียนจะ
☐ หาทางคืนเงินและกระเป๋าสเงินให้แก่เจ้าของ
☐ เก็บเอาเงินและกระเป๋าสเงินไว้เสียเอง

เพราะ

2. เมื่อใช้ให้นักเรียนไปตลาดเพื่อไปซื้อของ แต่นักเรียนได้พบเพื่อนซึ่งถูกตะปตาทำอยู่กลางทาง จึงพาเพื่อนไปหาหมอ ทำให้เสียเวลานาน และเงินที่แม่ให้ไปซื้อของก็ใช้จ่ายหายหมดเพื่อนไปหมด กลับถึงบ้านไม่ได้ของซ้ำเงินหมด เมื่อแม่ถาม นักเรียนจะ

- ☐ บอกแม่ไปตามความจริง
- ☐ บอกแม่ว่าเงินตกหาย

เพราะ.....

3. สุชาติและปรีชาเป็นเพื่อนสนิทกัน ทั้งสองเรียนค่อนข้างเก่ง ในการสอบไล่ครั้งหนึ่ง สุชาติทำเลขบางข้อไม่ได้ แต่สังเกตเห็นปรีชาทำได้หมดทุกข้อ และปรีชาก็ตั้งใจที่จะให้สุชาติลอกเพื่อจะได้คะแนนเต็มเหมือน ๆ กัน หากนักเรียนเป็นสุชาติ เมื่อครูเดินออกไปทำธุระนอกห้อง นักเรียนจะ

- ☐ ลอกข้อสอบจากปรีชา
- ☐ ไม่ลอกข้อสอบจากปรีชา

เพราะ.....

4. การสอบประจำภาคครั้งที่ผ่านมา สมบัติสอบได้อย่างหวุดหวิด ครั้นได้รับสมุดรายงานจากครูไป และไต่ถามรวมคะแนน พบว่าครูให้เกินไป 10 คะแนน ซึ่งถ้าครูรวมคะแนนถูกต้องแล้ว สมบัติจะต้องสอบตก หากนักเรียนเป็นสมบัติ นักเรียนจะ

บอกในครูทราบเพื่อแก้คะแนนให้ถูก

ไม่บอกครูทำเฉย ๆ เสีย

เพราะ.....

5. แม่ให้เด็กไปซื้อผงซักฟอกที่ตลาด ผงซักฟอกราคา 27 บาท นักเรียนให้เงินพ่อค้าไป 30 บาท พ่อค้าทอนมาให้ 13 บาท นักเรียนรู้ว่าพ่อค้าทอนเงินเกิน เมื่อรู้อย่างนี้ นักเรียนจะ

- ☐ คืนเงินที่เกินให้พ่อค้า
- ☐ เก็บเงินที่เกินไว้

เพราะ, ...

6. ครูใจเอ๋ขอสอบเก่า ๆ มาให้นักเรียนในห้องดูเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการสอบไล่ปลายปี และคัดเลือกเขาเรียนต่อ โดยมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบเอาให้เพื่อน ๆ ในห้องดูต่อหนึ่ง ถ้าในห้องมีเพื่อนคนหนึ่ง เป็นผู้ช่วยในการเรียนกับนักเรียนและไม่คอยดูกับนักเรียนด้วย นักเรียนจะเอาข้อสอบให้เพื่อนคนนั้นดูด้วยหรือไม่

- ☐ เอาให้ดู
- ☐ ไม่เอาให้ดู

เพราะ, ...

7. สมคิดกับสมภารเป็นเพื่อนกัน แต่สมภารเป็นน้องพ่อแม่มักตามใจเสมอ วันหนึ่งแม่ซื้อเสื้อสวย ๆ มาให้คนละตัว แต่สมภารอยากได้ทั้งสองตัวและบอกว่าหากไม่ได้สองตัวจะทํารายตนเองให้ขาดเจ็บ แม่จึงถามสมคิดว่าจะให้เสื้อแกเองได้หรือไม่ หากนักเรียนเป็นสมคิดจะทำอย่างไร

- ☐ ยอมให้เสื้อแกเอง
- ☐ ไม่ยอมให้เสื้อแกเอง

เพราะ, ...

8. ในการทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาอังกฤษ ครูตั้งกฎไว้ว่า ใครเขียนผิดจะต้องถักคำนั้นภายในเวลา 50 วินาที ถ้าครูให้นักเรียนตรวจเอง นักเรียนพบว่าของตนเองผิด 4 คำ นักเรียนจะ
- ☐ แกล้งบอกว่าตัวเองไม่ได้ผิดเลยไม่ต้องถักคำใหม่สองร้อยเที่ยว
- ☐ บอกว่าผิด 4 คำ และยอมถักคำใหม่สองร้อยเที่ยว

เพราะ.....

9. ถักคำช่วยเป็นลูกครูใหญ่ เวลาทำความสะอาดห้องเรียนเขาไม่เคยช่วยเพื่อน ๆ เลย ถ้านักเรียนทำเวรห้องเรียนเวรเดียวกับถักคำช่วย นักเรียนจะ
- ☐ พยายามให้ถักคำช่วยทำเวรให้ได้
- ☐ ปลอญเผลอจะทำหรือไม่ทำก็ช่างเขา

เพราะ.....

10. มีหน่วยบริจาคทรัพย์เพื่อการกุศลมาที่โรงเรียน นักเรียนมีเงินอยู่ 5 บาท ซึ่งเป็นค่าอาหารกลางวันพอดี ถ้าบริจาคไปแล้วก็ไม่สามารถซื้ออาหารกลางวันได้ (และนักเรียนก็ไม่ได้เอาอาหารอย่างอื่นมากินด้วย) เมื่อหน่วยบริจาคตันั้นไปถึงที่ห้องของนักเรียน นักเรียนจะ
- ☐ ไม่บริจาคเงิน
- ☐ บริจาคเงินที่มีอยู่ไป

เพราะ.....

11. ชายผู้หนึ่งเข้าไปซื้ออาหารกินในร้านอาหารแห่งหนึ่ง แต่ไม่มีใครให้เขา จึงคว่ำโกยข้างซีกหนึ่งวางอยู่หน้าร้านแล้ววิ่งหนีไป เจ้าของร้านและลูกน้องได้วิ่งไล่กวาดจับจนทัน และด้วยความโมโห เจ้าของร้านและพวกจึงได้ซ้อมชายผู้นั้นจนบาดเจ็บมาก ในเรื่องนี้หากนักเรียนเป็นเจ้าของร้านก็จะ

- ☐ ซ้อมชายผู้นั้น
☐ ไม่ซ้อมชายผู้นั้น

เพราะ

12. ส้มพรซื้อขนมเปี๊ยะและให้เงินไปเรียบร้อย แต่เปี๊ยะจำไม่ได้จึงทวง ส้มพรยื่นยืมว่าให้แล้ว แต่เปี๊ยะก็ไม่ยอมเชื่อ จึงเกิดโต้เถียงกันท่ามกลางคนดูหลายคน หากนักเรียนเป็นส้มพรและขณะนั้นก็ยังพอมีเงินอยู่ นักเรียนจะยอมจ่ายเงินให้เปี๊ยะอีกหรือไม่

- ☐ ยอมจ่ายอีก
☐ ไม่ยอมจ่ายอีก

เพราะ

13. เพื่อนได้ชวนนักเรียนเข้าไปในร้านขายขนมหวาน ร้านนี้ขายขนมแปลกๆ แต่เจ้าของร้านพูดจาไม่ดี และชอบเอาเปรียบลูกค้าเสมอ เมื่อเจ้าของร้านเผลอ เพื่อนชวนนักเรียนให้ขโมยขนม เมื่อเพื่อนขโมยขนมใส่กระเป๋ากางเกง เขานอกให้นักเรียนทำบ้าง นักเรียนจะ

- ☐ ขโมยขนมตามที่เพื่อนบอก
☐ ไม่ขโมยขนมตามที่เพื่อนบอก

เพราะ

14. ในห้องเรียนปกตินักเรียนจะนั่งอยู่ข้างหลังคุณ วันหนึ่งนักเรียนสิบบริพัทธ์ไต่บันไดจึงเรียกคุณ
คุณ แต่คุณไม่ให้อยู่ที่ที่เธอไม่ได้ใช้ในขณะที่นั้น ต่อมาอีกสองสามวัน คุณก็ถามทางกลับว่า
บางคน เธอกลับมายังนักเรียน นักเรียนจะ

☐ ไม่ให้อยู่ที่นั้นอีก

☐ ให้อยู่ที่นั้นอีก

เพราะ

15. ชายคนหนึ่งโดยสารรถประจำทางไปต่างจังหวัด เนื่องจากรถเต็มเขาจึงต้องขึ้นไป พอดีมีผู้
โดยสารคนหนึ่งลงระหว่างทาง ชายผู้นั้นเห็นที่นั่งว่างเขาจึงนั่งลง ที่นั่งในรถนั้นคนผู้หนึ่ง
และเด็กน้อยอยู่ หากนักเรียนเป็นชายผู้นั้นจะ

☐ นั่งลงที่นั่น

☐ ไม่นั่งที่นั่น

เพราะ

การทดลองสอนโดยไฮสไลด์ - เทป เพื่อยกระดับเหตุผล
เชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ
ของ
นายสนธิ ทรัพย์วารี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2528

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาว่าการสอนจริยธรรมโดยใช้สไลด์ - เทป
ที่มีลักษณะสถานการณ์ที่เป็นปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะ
สามารถยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้นระดับกลาง (ชั้น 3, ชั้น 4) ตาม
ทฤษฎีของโคลเบอร์กหรือไม่ และการสอนโดยใช้สไลด์ - เทป นี้จะสามารถยกระดับ
เหตุผลเชิงจริยธรรมได้สูงกว่าการสอน โดยการให้ข้อสนเทศหรือไม่

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่สุ่มมาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527
ของโรงเรียนวัดโศภิตาการาม อำเภอคำเนนสะทก จังหวัดราชบุรี จำนวน 48 คน
แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ละกลุ่มมีนักเรียน 24 คน
กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สไลด์ - เทป กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยการให้ข้อ
สนเทศ ทั้งสองกลุ่มได้รับการสอนครั้งละ 60 นาที จำนวนทั้งหมด 16 ครั้ง แบบแผน
การวิจัยเป็นแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design
เครื่องมือที่ใช้ มีสไลด์ - เทป เพื่อใช้สอนกับกลุ่มทดลองและแบบทดสอบการใช้เหตุผล
เชิงจริยธรรม เพื่อใช้ทดสอบในกลุ่มตัวอย่างสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการ t - test
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง
ที่ได้รับการสอนโดยใช้สไลด์ - เทป สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
และสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ย
อยู่ในระดับกลาง (ชั้น 3, ชั้น 4) ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก

AN EXPERIMENTAL TEACHING BY SLIDE - TAPE
FOR ELEVATING MORAL REASONING LEVELS
OF PRATHOM - SIX PUPILS IN
RATCHABURI PROVINCE

AN ABSTRACT
BY
SANIT SUBWAREE

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree at
Srinakharinwirot University
March 1985

The purpose of this study was to find out whether Moral teaching by Slide - Tape method could elevate Prathom - six pupils's moral reasoning to the intermediate levels (level 3, level 4) based on Kohlberg's theory, and whether this teaching method better than teaching by giving the information.

fourty - eight Prathom - six pupils studying in academic year 1984 were randomly selected from Wat Chotitayagaram School Amphur Dumnearnsaduak, Changwat Ratchaburi as a sample of the study. Twenty - four of the pupils were each randomly assigned to the experimental and the control groups. The experimental group was treated with the Slide - Tape method but the control group was given the information. Both groups were taught for 16 sessions and each session was about 60 minutes. Randomized Control Group Pretest Posttest Design was used for this study. The Slide - Tape method was selected to be the instrument in the experimental. Moral reasoning test was used to measure the moral reasoning levels of the sample. The t - test was used as a statistical method to analyze the data.

The result of the study was concluded that after the experiment, mean ($\bar{X}$) of the moral reasoning level of the experimental group elevated to the intermediate levels (level 3 level 4) based on Kohlberg's theory and the moral reasoning of experimental group significantly elevated higher than that of the control group at .01 level.